

HORIZON-TAAL

januari - februari 2021

Jaargang 53 - nummer 307

17 CELOJ POR DAŬRIPOVA EVOLUIGO de Unuiĝintaj Nacioj

Aŭskulti Esperanton en pandemiaj tempoj Virtueel Zamenhoffeest: verslag

www.esperanto.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap

INHOUD

Ten geleide	3
17 celoj por daŭripova evoluigo de UN.....	4
Virtueel Zamenhoffeest.....	5
Aŭskulti Esperanton en pandemiaj tempoj	6
Interview met Language Warriors PH.....	7
Recenzo: Aspiroj.....	9
Unu el la praktikaj aspektoj de konservadbiblioteko.....	11
Artikelen over taal uit de pers.....	13
Mallonge: novaj eldonoj	14
Bestelformulier voor lidmaatschappen	15
Monda arkivejo de la Esperanto-heredaĵo (dua parto)	17
Ni funebras.....	18
Vivo de Zamenhof – ĉapitro 10	19
Krucvortenigmo	23

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond vzw

53ste jaargang januari-februari 2021. Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Redactie: Piet Glorieux @ horizon.taal@esperanto.be www.esperanto.be/horizontaal

Tekstopmaak: Yves Nevelsteen yves.nevelsteen@gmail.com

Clubactiviteiten: Katja Lödör lodorkatja@skynet.be

Werken mee aan dit nummer: Petro Desmet', Klaas Dijkstra, Jo Haazen, Cyreen Knockaert, Rakoen Maertens, Kris Panis, Paul Peeraerts, Marc Vanden Bempt e.a.

Administratie en verantwoordelijke uitgever

✉ Vlaamse Esperantobond vzw • Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen

☎ 03 234 34 00 @ financo@fel.esperanto.be www.esperanto.be/fel/nl

BE0419 028 122 • RPR Antwerpen • KBC: IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB

bpost: IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC: BPOTBEB1

Abonnement: 30 euro per jaar (6 nummers) **Advertentietarieven:**

	1-malig	3-malig*	6-malig*
1/1 pagina	257	625	1000
1/2 pagina	150	375	600
1/3 pagina	110	275	440
1/4 pagina	80	200	320
1/8 pagina	55	140	220
1/12 pagina	30	75	120

Alle prijzen zijn in euro.

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een drukklaar geleverd exemplaar. Btw-tarief van 21% op deze tarieven.

TEN GELEIDE

Wat een pracht van een “virtueel” Zamenhoffeest was het, die voorbije twaalfde december. Ongelooflijk hoe nagenoeg elke Belgische club zijn eigen regio in de kijker plaatste en/of zijn artistieke bijdrage leverde. Bij mijn weten is er nog nooit een Zam-festo geweest waarbij de “basis” zozeer aan de basis ;-) lag van het succes. Op naar meer!

En met meer bedoel ik dat het clubleven best meer mag zijn dan “gezellig samenzijn” in ons warme nestje van bekenden. In feite moeten wij onze troefkaarten meer uitspelen, d.w.z. ons netwerk van internationale contacten activeren, effectief gebruiken en ons gebruik in de kijker zetten. Tonen hoe “doodgewone” mensen – niet alleen “intellectuelen” – contact kunnen hebben met “doodgewone” anderstaligen en van elkaar leren. 2021 wacht op ons...

Piet Glorieux

Spreekvaardigheidscursus voor Nederlandstaligen

Cursus voor mensen die een basiscursus Esperanto achter de rug hebben en zich willen vervolmaken. De nadruk ligt op ‘paroligo’ [spreekvaardigheid bevorderen] en het opfrissen van wat je ooit geleerd hebt. De cursus verloopt virtueel, wellicht via Zoom. Als de coronaregels het toelaten kunnen eventueel enkele fysieke bijeenkomsten op een centrale plaats georganiseerd worden.

- Tijdstip: wekelijks op maandag van 19u tot 21u
Start: maandag 8 februari – einde: maandag 28 juni 2021
- Lesgever: Piet Glorieux, info via piet.glorieux@gmail.com
- Inschrijvingsgeld: € 20 (eventuele winst komt ten goede aan Vlaamse Esperantobond)

Nova kurso por estraranoj kaj aktivuloj

Laŭ iniciato de Jean Annet, la nova prezidanto de la valona asocio *Asocio por Esperanto* (APE), ekde 2021 regule okazos interreta kurso por progresantoj per Zoom. La ĉefa celgrupo de la nova kurso estas estraranoj de la diversaj asocioj kaj lokaj kluboj, sed ankaŭ aliaj aktivuloj estas tre bonvenaj. La sola kondiĉo estas, ke oni devas esti membro de unu el la tri belgaj asocioj: FEL, APE aŭ EBG. La kurson gvidos Yves Nevelsteen. Se vi interesiĝas, kontaktu lin per yves@ikso.net

Du flandroj aldonitaj al la Panteono

Al la Panteono de edukado.net, kiun kreis Katalin Kovats por meritplenaj instruistoj de Esperanto, estas ĉi-jare aldonitaj Petro Desmet' kaj Yves Nevelsteen. Vidu www.mallonge.net/panteono

Aŭskulti Esperanton en pandemiaj tempoj

En tiu ĉi malfacila kronviroza periodo, multaj esperantistoj serĉas kontaktojn kaj eblecojn por praktiki Esperanton. Ni ne prisilentu unu el la plej valoraj oficialaj kulturaj kaj praktikaj akiraĵoj: niaj oficiale rekonitaj naciaj kaj aliaj radio-programoj! Vi trovas (preskaŭ) ĉiujn aŭskulteblaĵojn, t.e. radiostaciojn/elsendojn kaj podkastojn, en unu loko en interreto, nome: **esperanto-radio.com/muzaiko** Simple alklaku la butonon “Elsendoj”.

Se vi volas viziti unu el ili rekte, jen kelkaj ligiloj:

- Pola Retradio pola-retradio.org
- Ĉina Radio Internacia esperanto.cri.cn/audio
- Kernpunkto (podkasto) kern.punkto.info
- Radio Esperanto (Kaliningrad, Rusio) radio.esperanto-ondo.ru
- Radio Havano Kubo www.radiohc.cu/eo
- Kanal8610 (Svislando) kanal8610.org
- Radio Vaticana radio-vatikana-esperanto.org
- 3ZZZ en Esperanto (Aŭstralio) esperanto.com.au/3zzz-esperanto-radio
- Studio (legitaj novaĵoj) novajhoj.weebly.com/
- L.J. Santos Morales (podkasto) soundcloud.com/luis-jorge-santos-morales
- Esperanto-Magazino (Francio) toulouse.occeo.net/eo/radio
- Peranto esperantaretradio.blogspot.com
- Radio Frei (Germanio) radio-frei.de (alklaku “podcasts”, “Radio F.R.E.I. Aktuell kaj serĉu per la vorto “Esperanto”)
- Varsovia Vento podkasto.net

Jo Haazen

[Vidu la artikolon en paĝo 6]

17 CELOJ POR DAŬRIPOVA EVOLUIGO DE UN

Kiel esperantistoj, ni havas unikan vidon al la mondo. Tra niaj vastaj interkulturaj spertoj per nia lingvo neŭtrala kaj nia senlima reto de diversnaciaj homoj, ni konscias pri la interligiteco de kulturoj kaj politikaj decidoj. Ni komprenas kiel kio okazas en specifa parto de la mondo povas influi aliajn partojn. Ni scias kiom utilas kunlabori, interkompreniĝi, kaj streĉi niajn mensojn por kompreni la mondon en ĝia tuto, konstatante ke la planedo, la homaro, kaj la diversaj problemoj ne estas sendependaj. Ni kaj nia movado aparte reprezentas tian pli grandan kaj integran vizion.

La kadro de la Celoj por Daŭripova Evoluigo (CDE-oj) de la Unuiĝintaj Nacioj (UN) ankaŭ reprezentas tian vizion en eĉ pli vasta skalo. Kiel lingva politiko de unu lando povas influi aliajn, tiel ankaŭ ŝanĝoj en subakva vivo povas influi la sanon de esperantistoj surteraj. La Celoj daŭrigas la laboron komencitan dum la mandato de antaŭa Ĝenerala Sekretario de UN, Kofi Annan (1997-2006), kiu specife emfazis la gravecon vidi la tutan mondon kaj la interligitecon de ĝiaj diversaj domajnoj. Same kiel niaj idealoj kiel esperantistoj, UN volas unuavice altigi la interkompreniĝon kaj kunlaboron al pli bona mondo. Kiel vi vidas, estas nature ke niaj celoj kaj tiuj de UN similas. Ne nur tio: ĝi evidentiĝas fruktodonan grundon por kunlaboro, kaj la CDE-oj formas propedeŭtikan kadron.

Antaŭ la CDE-oj UN havis la Jarmilajn Evoluigajn Celojn (JEC), ok celojn atingendajn inter 2000 kaj 2015. Ili markis la unuan fojon kiam UN havis tegmentan evoluigan celaron al kiu povis rekte kontribui ŝtatoj, entreprenoj, kaj civila socio (movadoj, neregistaraj organizoj). La JEC-oj, kun diversaj sukcesoj, montris la forton kaj praktikan utilon de klaraj kaj mezureblaj celojn. Surbaze de tiu sperto, pli ambicia tagordo estis kreita: Agendo 2030, kiu enkondukis la CDE-ojn. La sukcesa kreado kaj specife la akcepto de la nova kaj ambicia celaro estas tre granda diplomacia atingo kiu montras la forteco de efika multflankismo: ĉiuj 193 membroŝtatoj de UN aprobis ĝin (kompare: la Universala Deklaracio de Homaj Rajtoj estis aprobita nur de 48 el la tiamaj 58 membroŝtatoj).

UN antaŭ nelonge publikigis gvidilon en Esperanto! En ĝi vi povas legi, ke la ambicia plano enhavas dek sep celojn. Sed ne nur tion: malantaŭ ili kaŝiĝas

169 subceloj kaj 232 indikiloj. Okazas jara revizio kaj analizo pri la progreso al plenumo de la CDE-oj, kun pinte en julio la Altnivela Politika Forumo pri Daŭripova Evoluigo, en Novjorko. Tie, pluraj landoj prezentas sian progreson al la kompletigo de la Celoj (la tiel nomataj Volontulaj Naciaj Revizioj), kaj surbaze de tio aliaj landoj kaj UN plibonigas siajn proprajn strategiojn. Ĉiu membroŝtato de UN havas komitaton kiu pritraktas la progreson, kaj neregistaraj organizoj aktivas kaj por realigi projektojn kaj por faciligi la kunlaboron. Multaj neregistaraj organizoj ne havis rektan ligon kun la CDE-oj en la komenco, sed poste tamen kontribuas kaj kadrigas sian propran laboron laŭ la CDE-oj.

Ni kiel Esperanto-movado ne rajtas manki en tiu laboro. Ĉu UEA aŭ TEJO, ĉu landa sekcio aŭ faka asocio, ĉu unuopulo aŭ grupo, ni ĉiuj povas kontribui al la monda laboro por plenumo de la CDE-oj. Farante tion, ni malfermas la pordojn al aliaj kunlaborebloj, kun organizoj lokaj, naciaj, kaj internaciaj, kiuj volas kontribui al unu aŭ pluraj el la specifaj celoj. Ni povas kontribui, gvidi eĉ, ĉefe per nia specialismo: niaj spertoj pri interkompreno, kunlaboro, lingva diplomatio, kaj tutmonda vizio. Tiuj estas gravaj lertoj, specife en mondo kiu suferos de dispolusigo. Kiel unuopulo vi eble pensas pri UN kiel fora organizaĵo kiu iel en turo pripensas mondajn strategiojn. La vero, tamen, estas pli interesa. UN estas aktiva kaj influas aktivecojn je ĉiu nivelo: en la turo en Novjorko, sed ankaŭ ĉe la popolo loka. La ideo malantaŭ la CDE-oj estas, ke ili atingi la plej surteran lokan nivelon same kiel la plej altan internacian nivelon. Ke en via vilaĝo aŭ urbo, la ŝanĝoj kaj plibonigoj videblu, sed ankaŭ dum niaj internaciaj kongresoj kaj en interlandaj rilatoj.

Vi povas elŝuti en www.esperantoporun.org la Gvidilon al la 17 celoj por daŭripova evoluigo de UN. Ĝi estas eldonita de Mondial, en kunlaboro kun Universala Esperanto-Asocio (UEA). Redaktis ĝin Humphrey Tonkin kaj Rakoen Maertens.

Tuja ligilo al la PDF-dosiero: www.mallonge.net/gvidilo

Mallongigita kaj adaptita teksto de Rakoen Maertens

VIRTUEEL ZAMENHOFFEEST

Op zaterdag 12 december werd het Belgische Zamenhoffeest georganiseerd. Virtueel natuurlijk, om de bekende redenen. Toen een aantal maanden geleden al min of meer duidelijk werd dat een gewoon feest fysiek niet door kon gaan, werd al snel het idee geopperd er een gezamenlijk project van te maken, waarbij iedere club een bijdrage zou gaan leveren aan een digitale versie van het feest in plaats van één organiserende lokale club.

Na een welkomstwoord van Kiki Tytgat, voorzitter van de Belgische Esperanto-Federatie, werden twee nieuwe besturen (dat van Wallonië en dat van Vlaanderen) gepresenteerd. Daarna volgde een gevarieerd programma van circa drie uur: de steden/regio's van enkele lokale clubs (Kalmthout, Gent, Kortrijk, Limburg, Brussel) werden getoond in de vorm van foto- of video-impresies. Zelfs een heuse virtuele wandeling kwam voorbij. Daarnaast waren er literaire bijdragen (vertaalde van Guido Gezelle en een origineel van Johan Van Eenoo) en enkele persoonlijke voorstellingen en een presentatie van het Internacia Esperanto-Arkivo, een archief van duizenden boeken en tijdschriften opgebouwd in België. Het wordt binnenkort verhuisd naar Slovakije, om daar verder onderhouden te worden met de juiste mankracht.

Na een impressie van Belfast, de stad waar in 2021 (hopelijk) het Esperanto-Wereldcongres wordt georganiseerd, was er veel muziek te genieten: talenten uit de lokale clubs zelf werden aangevuld met opnamen van de vele concerten die de Antwerpse club La Verda Stelo vorig en dit jaar – fysiek én virtueel – verzorgde.

Het was La Verda Stelo die gastheer was, waarbij ikzelf als technisch 'producent' optrad. In een Zoom-omgeving is dat wel wennen, want een aantal bijdragen werd pas op het laatste moment aangeboden en volgordes van programmaonderdelen moesten op het laatste moment nog veranderd worden; toch een belangrijk verschil met 'normale' feesten, waar het programma toch enigszins vaststaat. Alhoewel het het Belgische Zamenhoffeest betrof en er gewoonlijk al enige buitenlandse bezoekers zijn, was dit jaar extra internationaal. Net zoals bij reguliere Zamenhoffeesten bleef men ook hier na afloop 'hangen', waarbij men bij de computer zijn/haar eigen consumpties nuttigde.

Een fysieke bijeenkomst heeft bij mij de voorkeur, alhoewel er nu niet opgeruimd moest worden! Maar

gezien de omstandigheden mag dit evenement met 73 bezoekers toch een succes genoemd worden.

*Klaas Dijkstra
Meer foto's zijn te vinden op <https://t.me/s/fotokanalo>*

AŬSKULTI ESPERANTON EN PANDEMIAJ TEMPOJ

Prof. Jo Haazen antaŭ nelonge lanĉis alvokon al plia diskonigo de la ekzisto de Esperanto-radiostacioj. Ni volonte publikigas eltiraĵojn el lia pledo, direktita al la redakcioj de Esperanto-revuoj...

En tiu ĉi malfacila periodo multaj esperantistoj serĉas kontaktojn kaj eblecojn por praktiki Esperanton. Mi speciale pensas pri junuloj kaj novuloj, sed ankaŭ pri pliaĝuloj kiuj ŝatus iel aŭdi kaj aŭskulti sian karan lingvon.

Kiel vi scias, aŭskultado de interesaj kaj edifaj radio-programoj ege helpas komencantojn kaj progresantojn disvolvi kaj perfektigi sian lingvokonon. Aŭskultado de radio-elsendoj estas tre bona helpilo por ligi samideanojn inter si, por plifortigi la tutan Esperantomovadon kaj por perfektigi la lingvokonon de ĝiaj membroj. Ĉiaj radio-programoj, oficialaj kaj privataj, montras kaj pravas la rekonon de nia lingvo fare de oficialaj kaj neoficialaj instancoj. Jen nesubtaksebla ero de la propagando por la universala lingvo.

Bedaŭrinde mi rimarkis ke *preskaŭ ĉiuj Esperanto-jurnaloj kaj -revuoj neglektas tiujn ĉi faktojn* kaj tiele nek helpas la progreson de la movado, nek individuajn esperantistojn kiuj serĉas eblecon por pli bone kompreni kaj paroli la Zamenhofan lingvon. Jen grava strategia eraro!

Iuj redaktoroj asertis al mi ke ne eblas regule sciigi al la legantaro la retajn elsendojn kaj ondolongojn de radiostacioj. Mi ne konsentas, opiniante ke ĉio eblas se oni vere komprenas la utilon kaj la valoron de tiu ĉi ideo havanta, kadre de la praktika Esperantovivo, pedagogian, propagandan kaj eĉ prioritatan karakteron.

Mi memoras ke en la pasinta jarcento pluraj Esperantogazetoj [inter kiuj la revuo “Esperanto” de UEA] regule diskonigis detalojn pri niaj radio-elsendoj. Kial oni forlasis tiun tradicion? Ĉu la hodiaŭaj redaktoroj neniam pripensis la avantaĝojn de Esperantlingvaj radio-programoj, la tutmondan, *senpagan reklamon por nia lingvo kaj la kuraĝigajn rezultojn ĉe la aŭskultantoj, speciale junuloj kaj novuloj?*

Tial mi petas denove kaj insistas: ne plu neglektu niajn Esperantlingvaj radio-elsendojn en viaj revuoj sed denove publikigu ilin serve al la tuta esperantistaro!

Krome, se ni ne subtenas la Esperanto-redakciojn ili riskas malaperi se iliaj redaktoroj kaj skipoj ne ricevas sufiĉe da reagoj fare de la aŭskultantaro... Tio en la pasinteco jam tro ofte okazis je Radio Hilversumo (NL); Radio Romo (IT); Radio Bilbao (HIS); Radio Budapesto (HUN); Radio Vienna (AŬ); Radio Varsovio (POL); Radio Berno (SV); Radio Barcelono (HIS); Radio Zagreb (JUG)...

Ĉu ni estas nekomprenemaj, stultaj aŭ miopaj? Kial subpremi niajn proprajn akiritaĵojn kaj avantaĝojn? Ĉu kelkaj opinias tiamaniere kontribui al la progreso de nia movado?

Resumo kaj propono:

- Realigu en kadreto, per klara logo, kelkcentimetran koncizan superrigardon de niaj Esperantlingvaj radio-programoj.
- Publikigu tiun rubrikon en ĉiuj gazetoj kaj revuoj, ĉiun fojon, en ĉiuj aperantaj numeroj, ekzakte kiel faras ĉiutagaj naciaj gazetoj kaj ĵurnaloj en la tuta mondo.

Aŭ ĉu nia movado havas sufiĉe da membroj por permesi al si prisilenti unu el la plej valoraj oficialaj kulturaj kaj praktikaj akiraĵoj: niaj oficiale rekonitaj naciaj kaj aliaj radio-programoj? Bv. do trovi spacon de kelkaj centimetroj en viaj revuoj por ke la abonantoj kaj interesatoj povu ekscii per kiuj retadreso kaj ondolongoj ili povu aŭskulti tutmondajn kaj Esperanto-novaĵojn.

Mi ripetas: En tiu ĉi malfacila [kronviroza] periodo multaj esperantistoj serĉas kontaktojn kaj eblecojn por praktiki Esperanton. Helpante ilin vi helpas ankaŭ la tutan movadon!

Mi konscias pri tio ke iuj kanaloj ne estas aŭdeblaj en kelkaj landoj, sed tio ne povas esti argumento por bremsi la publikigon de radio-programoj ĝenerale. Esperantistoj ja troviĝas en multaj landoj, ne nur tie kie ne eblas aŭskulti Esperanton per la radio aŭ per la reto.

Por helpi vin, mi serĉis je la reto necesajn donitaĵojn pri Radio Havano, Pekino, Vatikano, Rio de Janeiro, Varsovio, Kaliningrado kaj pri aro da aliaj valoraj elsendoj. [Vidu la liston en paĝo 3]

INTERVIEW MET LANGUAGE WARRIORS PH, VERTALERSNETWERK IN DE FILIPIJNEN

Na een succesrijke campagne via sociale media vorig jaar waarmee de online taalkundige diversiteit in Azië werd gevierd, wordt het samenwerkingsproject in 2020 voortgezet. Elke week is er een nieuwe taalactivist/pleitbezorger die de Twitteraccount @Asia-LangsOnline beheert. Hij/zij kan op die manier zijn/haar ervaringen, “beste praktijken” en “geleerde lessen” delen i.v.m. het doen heropbloeien en vooruithelpen van zijn/haar moedertaal, met speciale aandacht voor de rol van internet. Deze campagne gebeurt in samenwerking met Rising Voices [In het Esperanto: Tutmondaj Voĉoj], Digital Empowerment Foundation en O Foundation.

Elke week zal de gastheer enkele vragen beantwoorden over zijn achtergrond en zijn taal kort voorstellen. Dit interview met Kristina Gallegos (@mksgallego), die het vertalersnetwerk Language Warriors PH vertegenwoordigt, geeft aan de hand van Vragen en Antwoorden een vooruitblik op wat de groep zal bespreken tijdens de week dat zij de account zullen beheren.

Tutmondaj Voĉoj (TV): Vertel ons iets over Language Warriors PH.

Language Warriors PH (LWP): Language Warriors PH is een online initiatief van het departement Linguïstiek van de Universiteit van de Filipijnen in de stad Diliman. Bedoeling is om gemeenschapsvertalers en taalactivisten of enthousiastelingen in de Filipijnen samen te brengen die bezig zijn met het vertalen van materialen over de COVID-19-pandemie naar verschillende Filipijnse talen.

TV: Wat is op heden de status van de talen waarmee jullie werken, online en fysiek?

LWP: De leden van Language Warriors PH hebben een verschillende taalachtergrond. De Filipijnse talen die de LWP-leden gebruiken, krijgen verschillende vitaliteitsbeoordelingen. Volgens de tabel EGIDS van de website Ethnologue varieert de vitaliteit tussen “nationaal” (Filipijs), “ruim verspreid” (Bikol, Cebu, Hiligajnon, Ilok, Masbate, Pangasin, Tausug, Varaj), “onderwezen” (Aklan, Chabakan, Kinar, Surigau), “in evolutie” (Cujon, Onhan, Magindan), “vitaal” (Capizn, Ivat), en “bedreigd” (Ibat). Veel

*In een pandemie is onwetendheid dood
en desinformatie moord*

talen die in de groep vertegenwoordigd zijn hebben online gemeenschappen die sprekers samenbrengen en als platformen functioneren om informatie te verspreiden, zoals publiek materiaal over COVID-19.

TV: Op welke thema's willen jullie focussen?

LWP: Op de eerste plaats zullen we het hebben over taaldiversiteit in de Filipijnen, vooral over de vitaliteit van de meer dan 180 talen. Daarnaast zal het werk van de Language Warriors PH aan bod komen, voornamelijk over de verzameling van de materialen over COVID-19 aangemaakt door lokale gemeenschappen in de Filipijnen, tijdens de eerste maanden van de quarantaine die van maart tot mei 2020 in de Filipijnen van kracht was. Wij zullen een overzicht geven van de ontwikkelingen in het vertaalwerk tijdens die periode, voornamelijk welke informatie vertaald werd (gezondheid, geestelijke gezondheid, socio-economische ondersteuning enzovoort), in welke van van de hierboven geciteerde talen vertaald werd, wie de vertaling op zich heeft genomen (vrijwilligers-vertalers, professionele vertalers, regering), en ten slotte, hoe de gebruikers van de diverse talen de vertaalde materialen hebben verspreid, benaderd en aangewend. Wij voorzien ook

een voorstelling van de specifieke vertalersgroepen en initiatieven, de toekomstplannen en perspectieven van Language Warriors PH, en ten slotte zullen we enkele projecten en initiatieven van het departement Linguïstiek van de Universiteit van de Filipijnen voorstellen.

TV: Wat zijn de voornaamste motieven voor het digitaal activisme van Language Warriors PH? Waarop hopen jullie en wat zijn jullie dromen voor de talen die jullie groep promoot?

LWP: Language Warriors PH startte vanuit de behoefte om belangrijke informatie over de openbare gezondheid met betrekking tot COVID-19 te verspreiden in de talen die de bevolking gebruikt en begrijpt. Veel materiaal aangemaakt door de nationale en lokale besturen bestaat alleen maar in het Engels of het Filipijns, dus de informatie is niet toegankelijk voor mensen die die talen niet beheersen.

Om daar verandering in te brengen, begonnen gemeenschapsvertalers die materialen te vertalen naar

hun eigen taal, vooral tijdens de eerste maand van de quarantaine. Language Warriors PH functioneerde als communicatieforum tussen vertalers onderling dat zorgt voor het delen van de gemaakte materialen en beschikbare middelen, het meehelpen bij de aanmaak van de materialen en het bijhouden van algemene tendensen in de aangemaakte materialen.

Op basis van de bevindingen en de aangemaakte materialen van de Language Warriors PH zullen aanbevelingen worden opgesteld die moeten helpen bij het verbeteren van regeringsrichtlijnen inzake verspreiding van belangrijke informatie in de talen die Filipijnen gebruiken en begrijpen. Wij hopen ook dat, na de COVID-19-pandemie, Language Warriors PH zal blijven functioneren als platform voor samenwerkingsprojecten tussen lokale gemeenschappen, voor de promotie en het revitaliseren van inheemse talen in de Filipijnen.

*Uit Tutmondaj Voĉoj, 26 juli 2020
(vertaling: Piet Glorieux)*

Esperanto is (bijna) gelijkwaardig aan andere talen in Global Voices

Global Voices (Eo: Tutmondaj Voĉoj) is een internationaal netwerk van bloggers, vertalers en burgerjournalisten. Zij volgen, rapporteren en maken samenvattingen van wat op internet gebeurt en vormen daarmee een alternatieve bron van informatie.

Esperanto is een van de tientallen andere talen waarin artikelen verschijnen, op gelijke voet met de andere talen. Maar het is niet mogelijk om een artikel in het Esperanto voor te leggen aan het journalistenteam dat bepaalt of een bijdrage in aanmerking komt voor publicatie.

Bekendmaking van het bestaan van deze bron van informatie is nodig om het bezoekersaantal te doen stijgen. Global Voices is onderdeel van het project Lingua. Er loopt een samenwerkingspartnerschap met TEJO, de Esperanto-jongerenorganisatie. Lees er meer over in het Wikipedia-artikel over het project LINGUA.

https://eo.wikipedia.org/wiki/Projekto_Lingua

Help mee om het bezoekersaantal van Tutmondaj Voĉoj te verhogen!

Bezoekersaantallen zijn belangrijk, net zoals voor YouTube. Surf daarom regelmatig naar de website of, nog beter, abonneer je op de nieuwsbrief via de website eo.globalvoices.org (klik op "Novaĵletero", rechts bovenaan). Natuurlijk bestaat de site ook in een Nederlandse versie.

Manuela Burghlea heeft op het IJK 2019 in het Tsjechische Liptovský Hrádok een voordracht gehouden over Tutmondaj Voĉoj. Deze is opgenomen en je kunt ze integraal terugvinden op YouTube.

www.mallonge.net/tutmondaj

NOVAJ DETEKTIVAJ ASPIROJ

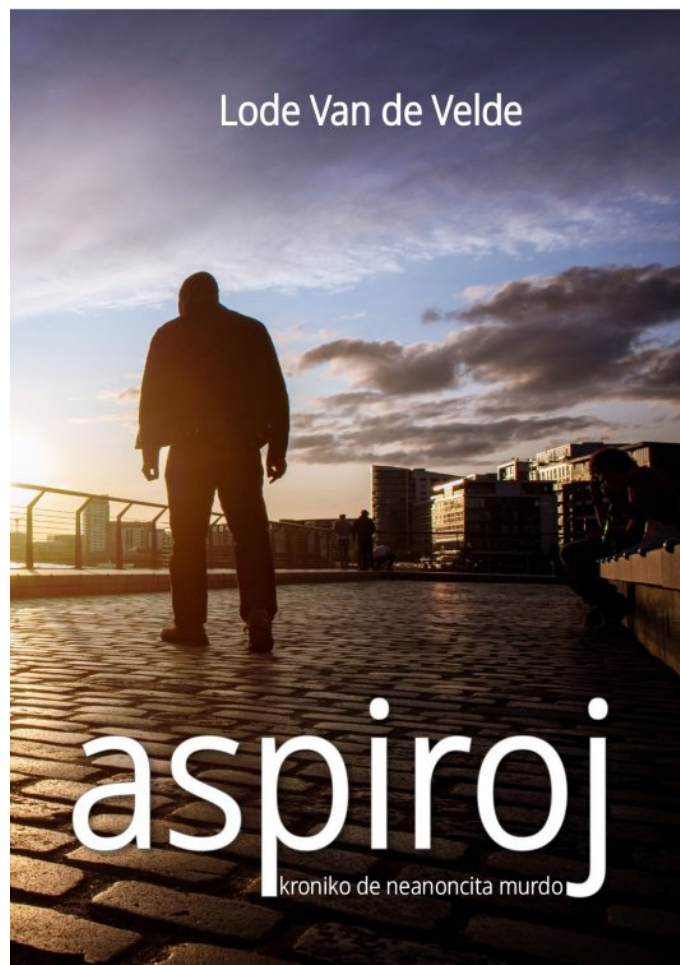
En nia verda mondeto, ĝenerale tiuj, kiuj emas verki, havas du elekteblojn: aŭ ili ĉion forlasas je la, kelkfoje kapablaj, manoj de siaj eldonistoj, kiuj ŝvitegas por disvendado de iliaj verkoj, kaj tiamaniere verkistoj fariĝas kabinetuloj, homoj kiuj enŝlosas sin en sia privata mondo, kaj nur sporade, dum Esperanto-eventoj, apenaŭ kontaktas siajn legantojn; aŭ, ili mem fariĝas eldonistoj kaj, tiel, vojaĝas ĉien, kun valizoj plenplenaj de libroj, kaj pro tio fariĝas propagandistoj, vendistoj, ktp., kiuj, dum siaj preskaŭ neekzistantaj liberaj horoj, eĉ ion propramane verkas!

Tamen, estas inter tiu manpleno da homoj tiuj, kiuj kapablas trovi ekvilibran padon kaj, eĉ se kun kelkaj malfacilaĵoj, sukcesas mastri kaj la kreivan kaj la komercan flankojn de la mondo de la libroj. Unu el tiuj, raraj eĉ for de Esperantujo, estas Lode Van de Velde: profesie fotografiisto, li scias kombini tiun arton kun tiu de administrado de propra eldonejo, simptome nomata *Libera*, kaj, krom tio, verkas, kvankam mallongajn, interesajn librojn pri fotografiarto, poezio, vegana kuirarto, ktp, ĉar diversaj estas liaj interesoj, kiuj ja igas lin multvizaĝa aŭtoro.

Tamen, ĉi-foje Van de Velde prezentas al ni sian (almenaŭ ĝis nun) solenaskitan romanon: *Aspiroj*, kiun li mem prezentas kiel *kroniko de neanoncita murdo*. Kaj jen ni alvenas al la momento kiam la kara leganto ekpensas: *Neeee, ĉu plian?* Jes, certe, pro diversaj kialoj, tiu specifa literatura ĝenro enmodas ĉe ni; tamen, ĉi-kaze, mi povas aserti al vi, ke Van de Velde aldonis novan ingrediencon, eble veganan, al la jam tradicia formulo.

Aspiroj estas romano kiu, jam dekomence, surprizas nin pro sia longeco, ĉar ne estas kutime, eĉ por nacilingvaj verkoj, ke detektivaj romanoj havas 241 paĝojn, nek tiom longa listo da roluloj: 28 da ili estas listigitaj en la paĝo 7. Tiu vere helpema kaj didaktika listo estas interesa rimedo por tiutipaj romanoj, sed malofte uzitaj ĉe ni ĉar, kutime, niaj ĉi-stilaj verkoj ne tiom da roluloj prezentas. Sed *Aspiroj* tute ne estas kutima detektiva romano, kaj ni vidu kial.

Tiuj, kiuj kutime legas murdromanojn scias, ke estas du tipaj komencoj por tiuj verkoj: aŭ ili elmontras la krimon (sen riveli la krimulon), aŭ ili preferas fiksi la atenton sur la momento kiam oni eltrovas la kadavron (kiuj sekvas usonajn televidseriojn, kiel *Law and*

Order, jam konstatis ke, plejofte tiu momento estas la plej noviga ene de la skemo de murdnoveloj). Bone, Van de Velde prezentas novigon en tio, ĉar kvankam li priskribas la du scenojn, li sufiĉe kaptas nian atenton kaj pri la krimo kaj pri la eltrovo. Ekde tiam, la aŭtoro ja manprenas nian atenton dumaniere: ĉu per la rakontado mem, ene de kiu la eblaj suspektatoj multobliĝas, kaj ni neniel povas diveni aŭ dedukti kiu finfine murdis la viktimon, ĉu per la paralelaj vojoj de ĉiu rolulo.

Tiu dua rakontado, konstruita laŭ kvazaŭskeĉa elfluo, estas unu el la plej gravaj kaj interesvekaj punktoj de *Aspiroj*, ĉar per ĝi oni povas analizi kiel ĉiu rolulo reagis al la krimo, kiel ĝi transformas iliajn personajn rilatojn, kaj, fine, oni ja ekpovas skizi la psikologiajn trajtojn de la roluloj, provante, kvazaŭ ni mem estus la detektivoj, trovi la krimulon. Tiamaniere, ne estas la esplorado pri la murdo kiu vere gravas en la libro, sed la tuta psikologia fono de la romano, kiu donas al ĉiu rolulo kaj okazintaĵo privatajn kaj specifajn nuancojn, kaj portas la leganton ene de la ludo. Tamen, pri kiu ludo temas?

La vera detektiva ludo starigita de Lode Van de Velde komenciĝas ne per la murdo, sed en la momento kiam li deturnas la leganton, kaj igas lin ne nur (aŭ ne plu) esplori kiu mortigis Martin Krause, sed ankaŭ la grandan amason da informoj pri la Esperanto-kulturo, kiuj, duonkaŝe, estas en la rakontado. Al la leganto, je ĉiu paĝo, la elsarkado de tiuj informoj starigas duoblan detektivan ludon: oni devas kaj solvi la krimon kaj eltrovi la referencojn.

Kaj ili abundas: de la menciitaj adresoj: Marvirinstrato (p. 206), Trompeterstrato (p. 207), mencioj pri gravaj (kaj vere veraj) Esperanto-aŭtoroj, kiel Peter Peneter, al ŝercludoj kun aliaj (vere falsaj) referencoj, ekzemple iu certa *Okamaĉ*, kies *Ekstermoj* reprezentas la Siberian Skolon. Ankaŭ abundas, en kelkaj dialogoj, preskaŭ nepercepteblaj uzitaj, citaĵoj kaj titoloj de vere famaj verkoj de niaj pasintaj aŭtoroj. Mi lasos al la leganto interpreti kio finfine estus *piĉismo* kaj *istvanaj* kalemburoj. Tamen, mi aŭdacas kredi, pro la respektemo laŭ kiu ili estas menciitaj (p. 192), ke Van de Velde vere omaĝis al Sten Johansson kaj Ronald Cecil Gates, el kiuj li certe ricevis iom da influo. Sed ne nur pri la Esperanto-kulturo oni trovas menciojn, ankaŭ pri Esperanto-rilataj verkoj estas en la teksto: bona ekzemplo estas *Mirinda Kapitano* (tio estas, *Captain Fantastic*, filmo kie nia lingvo menciatas).

Krom la mencioj al la Esperanto-kulturo, la libro alportas, al ĝenerala, sed preferinde ne-plu-novbakita leganto, iom da prilingvaj demandoj: jen estas lingvistika diskuto pri akcenta silabo en kunmetitaj vortoj (p. 154), kaj jen normala, tamen ŝoka por kelkaj legantoj, ĉeesto de *na* kaj *ri*, kiujn Van de Velde nek poras, nek kontraŭas, nur simple uzas, laŭ siaj privataj stilaj bezonoj. Trej interesa estas ankaŭ la slangaj, sed samtempe kaloĉajaj, dialogoj kiuj testas nian kapablon interpreti Esperanto-tekston sen la finaĵoj. Same interesa estas kreado de frazoj kiaj *Ne sedu!* (p. 235) por ke oni ne senkulpigu sin.

Sed ne nur tiam finiĝas la prilingvaj demandoj: por malesperigi la bonlingvistojn, estas en la libro diversaj, kvankam pivaj, nekutimaj vortoj: kaj oni ja devas traserĉi la vortaron, kio kontribuas almenaŭ al pligrandigo de nia vortprovizo (mi mem neniam estis aŭdinta pri la verbo *stamfi*, ekzemple). Tamen, ĉar vivo de lingvo ne apartenas al vortaro, estas en la teksto kelkaj nepivaĵoj kiel, ekzemple *kondoloj*, anstataŭ *kondolencoj*; ie oni same trovas *elektran ŝnuron*, kial ne simpla *drato*? Kaj tre interesaj novaj esprimoj, eble kreitaj de la aŭtoro mem, kiel *poteo*, mallongigo de *portebla telefono*. Fakte kun nur unu el la lingvaj novigoj de Van de Velde mi ne povas akordi:

en la paĝo 183, li uzas la esprimon *retren* kun la senco *retroen*; ĉar tiu fina *o* ne estas o-finaĵo. Sed, iel ajn, *retro* jam estas prepozicio kiu jam indikas movon.

Tamen, la persona sinteno de la aŭtoro rilate al lingvo-uzo estas bonega signo de la plena esplorado, far la aŭtoro, kaj de Esperanto, kaj de lia propra stilo, kio, en tempoj kiam oni plendas pri pasteŭrizado de la beletrarto, estas ĉiam bonvena. Ĝuste pro tio oni jam devas saluti la kuraĝon de Lode Van de Velde verki tekston kiel *Aspiroj*, kies tre neatendita konkludo estas jam kaj surprizo por la leganto, kaj hoko por estonta daŭrigo.

Fine, ĉar temas pri detektiva romano, mi finos tiun recenzon invitante la legonton mem detektivi la libron celante malkovri, en ĝi, kial ĝia titolo estas ĝuste *Aspiroj*. Kial?

Fernando Pita

Lode Van de Velde: Aspiroj – kroniko de ne anoncita murdo. Eldonejo Libera, Antverpeno, 242 paĝoj. Libro glubindita. ISBN 978-0-244-26435-2.

Noto de la redakcio: En la romano Aspiroj aperas multaj kulturaj referencoj kaj diversaj vortludoj. Superrigardon de ili, la aŭtoro publikigis en Vikipedio. Konsultu la liston dum la legado, se vi iam legus la verkon! <https://eo.wikipedia.org/wiki/Aspiroj>

Ĉu vi jam konas la retbutikon de Flandra Esperanto-Ligo? En ĝi vi povas agrable promeni laŭ la libroj, diskoj, kasedoj, komputilaĵoj, filatelaĵoj, ktp. Vi povas ankaŭ krei listojn laŭ via prefero, ekzemple liston de difinita aŭtoro. Vi povas rigardi la kovrilpaĝon de viaj preferataj libroj, aŭdi pecon el viaj preferataj diskoj, legi recenzon pri ili aŭ venigi pliajn detalojn.

Por havi superrigardon pri la novaĵoj, elektu la eron novaj produktoj en la pendomenio Kategorio. En tiu sama pendomenio vi povas ricevi superrigardon de la bazaj literaturaj verkoj, t.e. la libroj kiuj laŭ William Auld aperu nepre en ĉies biblioteko.

Kompreneble vi povas ankaŭ mendi la varojn. Por mendi, simple metu nombron en la kolumno *Kvanto* kaj post la butikumado metu ĉion en vian butikumĉareton.

Agrablan viziton!

www.retbutiko.be

UNU EL LA PRAKTIKAJ ASPEKTOJ DE KONSERVADBIBLIOTEKO

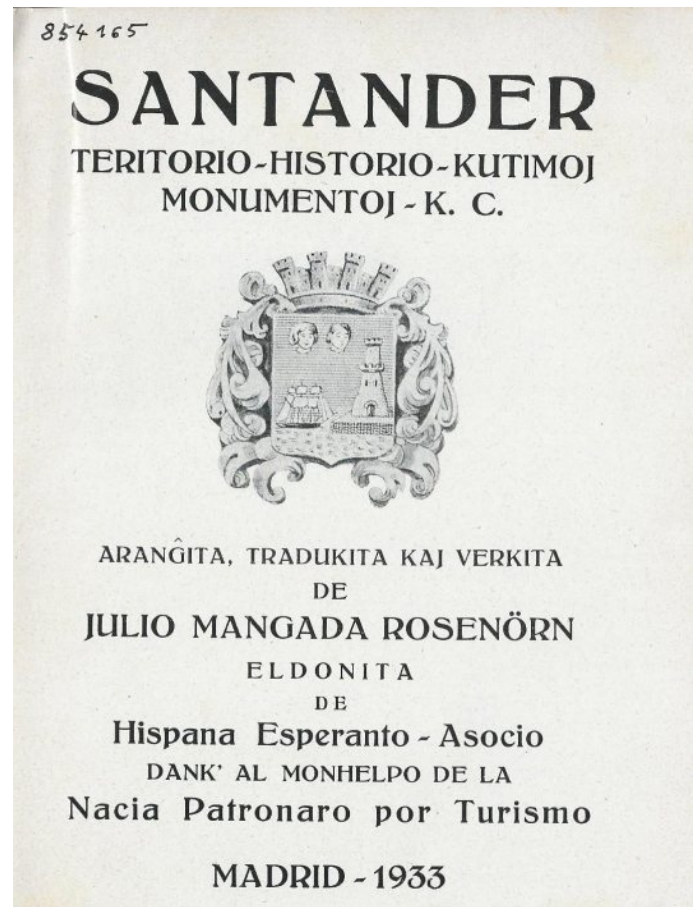
Mi pensas ke malmultaj personoj scias kiamaniere Heredajbiblioteko Hendrik Conscience (Erfgoedbibliotheek HC, EHC), kaj verŝajne aliaj konservadbibliotekoj, estas aparte lerte organizitaj por praktike malebligi estontan forigon de iu ajn dokumento aŭ de iu ajn subkolekto, nek sekrete, nek oficiale. Jen.

Katalogistoj plenumas la registradon kaj enhavo-priskribon de novaj objektoj (libroj kaj alispecaj publikigaĵoj, eĉ sole ciferecaj).

La plej facila, sed eble plej grava tasketo de katalogisto estas la asigno kaj la enskribo de la inventarnumero. Tia numero aspektas kiel ekzemple: 854 039, kaj ĝi estas liverata per la komputilprogramo. Ĝi estas skribata en la dokumenton (vidu bildon 1) se temas pri materiala objekto, kaj ĝi restos la sola sed neeviteble alportenda “librodifekto”, krom la poste alportenda diskreta (seninka) relief-stampo. La inventarnumero estas simpla sinsekva unika numero el longa neniam interrompita serio. Ĝi identigas publikigaĵon kaj estas do speco de *rijksregisternummer*. **Oni ne rajtas ŝanĝi ĝin aŭ reutiligi ĝin por alia dokumento. Ĉiu publikigaĵo ekde 1, 2, 3, ... ĝis la lasta katalogaĵo ĉiam ĉeestu en la biblioteko kaj restu trovebla.** Inventarnumero povas rilati ankaŭ ciferecan publikigaĵon; sammaniere oni ne rajtas forigi, ŝanĝi aŭ reutiligi ĝin por alia publikigaĵo, kvankam la objekto ne bezonas spacon.

Plurvolumaj aŭ plurobjektaj (ekzemple libro kun kasedoj) dokumentoj kompreneble restu ĉiam fizike kunaj, kaj tial la objektoj obtenas la saman inventarnumeron kun kroma(j) cifero(j), ekzemple 836 543:1 kaj 836 543:2. Periodaĵoj esence estas konsiderataj kaj pritraktataj kiel aliaj plurvolumaj dokumentoj sed ĉar ili havas tute apartan karakteron, la koncernaj katalogado kaj stokado estas prizorgataj de specialigitaj kunlaborantoj. Jen ekzemple la inventarnumeroj de *Monato*: 260 680, de *Horizontaal*: 232 030, kaj de *Esperanta Numismatiko* (cifereca revuo): 830 322.

La lasta tasketo de la katalogisto koncernas la t.n. mendadon de la publikigaĵo, eĉ se temas pri donaco jam akirita. Dum tiu ĉi fazo, al ĉiu materiala objekto, strekkodo estas atribuata. Plurvoluma aŭ

plurobjekta publikigaĵo do estas karakterizata de unu sola inventarnumero, sed de pluraj strekkodoj. Kompreneble, neniu strekkodo estas bezonata por nure ciferecaj publikigaĵoj aŭ por ĉiu numero de papera gazeto.

Antaŭ la estiĝo de la komputilo, la inventarnumeroj estis mane enskribataj tagon post tago en klasikajn dikajn inventarlibrojn (nederlande, en EHC: *stamboeken*), kiuj ankoraŭ ekzistas kaj kelkafoje estas konsultataj. Pri ĉiu nova akiraĵo oni notis la daton de la eniro, kaj la originon de la objekto (ekzemple: donaco de...). Kompreneble neniu estis rajtigita ŝanĝi titolojn aŭ trastreki inventarnumerojn.

La enkonduko de la komputilo ŝanĝigis tiun malmodan tradicion metodon, sed nur teĥnike, ne enhave.

Nuntempe, certan momenton, kiam la sama katalogisto registras sian duan libron, ties ĉi inventarnumero eble estos 854 040, aŭ unu pli ol por la unua libro, se la kolegoj intertempe ne estis aktivaj. Sed lia/ŝia dua numero ankaŭ povus esti 854 050...

Aliaj kunlaborantoj okupas sin pri diferencaj aliaj taskoj ĝis la alveno de ĉiu publikigaĵo, en ties “definitivan” stokadlokon. Ekzemple: la monografioj ricevas relief-stampon kaj senacidan blankan kovrilon (vidu bildon 2). Laŭdimensie ili estas apartigataj, ne laŭenhave, nek laŭsubkolekte. La bildo 2 do ne estas fotita en la “definitiva” stokadloko! Ĝi celas nur montri la aspekton de la libroj.

En tiu “definitiva” ejo, publikigaĵo numero 1 ne necese troviĝas flanke de numero 2, nek numero 854 040 flanke de 854 041. Nenie estas ĉambro aŭ salono aŭ ŝranko aŭ ujo kun respektive la libroj pri historio, pri sociologio, pri ... Esperanto... Ĉiuj libroj en tia biblioteko estas anonimaj en siaj blankaj kovriloj. Ili estas samrajtaj... Helpe de la strekkodo sur la kovrilo (vidu bildon 2) de ĉiu objekto kaj la komputilprogramo oni povas determini ĉiujn donitaĵojn, kaj pri la enhavopriskribo kaj pri la stokadloko.

La dimensioj de la dokumento estas la normo por la fizika klasado. Danke al la mirindaj eblecoj de la informadiko, malgraŭ la “mallogika” stokadmaniero, neniel la eroj estas netroveblaj, kontraŭe! La ANET-katalogo provizas per multaj serĉadmanieroj, utiligante aŭ unu simpla kriterio, aŭ lerta kombinaĵo de pluraj kriterioj. Miaopinio, la ANET-serĉilo estas unu el la plej adekvataj bibliotek-serĉiloj en la mondo. Ne mirinde, skipo de pli ol dek ege specialigitaj profesiuloj de Universitato Antverpeno, daŭre kaj seninterrompe prizorgas kaj disvolviĝas la sistemon kiu rilatas ne nur la katalogadon, sed ankaŭ la postan mastrumadon de la akiraĵaro. Ni estu fieraj pri tiu tute flandra realigo, la komuna bibliotek-katalogo de du universitatoj kaj de dudeko da sciencaj institutoj el la provincoj Antverpeno kaj Limburgo!

Konsiderante la registrad- kaj la stokadmanieroj

en EHC, estas tre malfacile kaj praktike neeble, nerimarkite forigi libron el la biblioteko. Supozu iu metus alian samdimensian libron por anstataŭigi la originan, kaj tiu persono falsus la inventarnumeron. Li ankaŭ devus falsi la enkatalogon priskribon. Kaj la agoj kaj la identeco de ĉiu katalogisto ĉiam estas komputile registritaj. Nur la konataj kaj registritaj katalogistoj povas kaj rajtas fari ŝanĝojn en la katalogon. Ili ne povas interveni sen postlasi siajn identecojn. La falsisto estus rapide trovita! **Same, “oficiala” forigo de libroj, des malpli eliminado de tuta subkolekto, estas praktike neeblaj, ĉar ili estus ekstreme malfacilaj kaj temporabaj operacioj.**

La sola ebla kaj permesita forigo de dokumento el EHC (nur por eldonaĵoj de post 1830) estas anstataŭigo per pli bona kopio. Ankaŭ tiukaze specialaj procedoj estas plenumendaj. Pli malpli difektitaj (intertempe anstataŭigitaj) libroj regule estas simbolapreze vendataj al la publiko.

Tiu elementa baza organizo de EHC, koncize priskribita, estas simpla, logika kaj efika. Sed eble la koncernaj libraristoj, evidente motivitaj kaj konservemaj personoj, speciale konceptis ĝin por provizi per kroma, maksimuma protekto de la bibliotek-kolektoj kontraŭ la arbitreco de ĉiuj estontaj administrantoj kaj leĝdonantoj? Vivu do la konservad-libraristoj! Ili estas pli lertaj ol la politikistoj...

Tiele pluraj Esperanto-libroj, ĉeestantaj en EHC ekde la komenco de la dudeka jarcento, danke al la instigo de kelkaj antverpenaj Esperanto-pioniroj, tie jam troviĝas dum 110 da jaroj. Certe maloftaĵo en Flandrujo kaj alie.

La biblioteka organizo esence celas la senesceptan konservadon de la tuta akiraĵaro. Kompreneble, tia sistemo ne povus funkcii sen samsevera procedo de akcepto. Tiu ĉi estas bazita sur **la laŭleĝa kolektosfero de la konservadbiblioteko**, kiu estas samatempe ties ekzistokialo kaj jura mandato. Ekzemple la *Albertina* (aŭ Reĝa Biblioteko de Belgujo) deponigas ĉiujn verkojn eldonitajn en la lando, aŭ publikigitajn de belgaj aŭtoroj vivantaj eksterlande, do ankaŭ la tiajn esperantlingvajn.

La laŭleĝa tasko de EHC estas kolekti kaj konservi publikigaĵojn interalie pri la nederlanda literaturo, pri la historio de Flandrujo, pri “la flandro”, kaj pri Antverpeno. Nepe ĉiuj publikigaĵoj pri Antverpeno, aŭ eldonitaj en Antverpeno, estas kolektendaj kaj konservendaj. Tiu tasko tamen estas pli ampleksa ol ŝajne, ĉar ankaŭ kompletaj kolektoj eventuale povas esti akceptataj kaj konservataj, kondiĉe ke tia kolekto **kiel tutaĵo** estu konforma al unu aŭ pli el la bazaj kriterioj.

Ekzemple, subkolekto rilate al iu flandra verkisto ankaŭ povas inkluzivi kuirlibrojn, vojaĝgvidilojn, ... kiuj ebligas ion scii pri la vivo kaj la personeco de la aŭtoro... Post ĉio, la scienca esploristo devas disponi laŭeble plej multajn elementojn por fundamenti sian studon. Analoĝe, la akcepto de la “Kolekto de Flandra Esperanto-Ligo” ne estis arbitraciaĵo aŭ persona prefero de iuj oficistoj. Flandra Esperanto-Ligo situas en Antverpeno kaj tie okazas la precipaj aktivecoj de la asocio. La flandraregiona Esperanto-movado estas elemento el la historio de Flandrujo (kaj ne malofte de Antverpeno). Por pristudi kaj kompreni tiun specialan subspecion de flandro, la esperantisto, la scienca esploristo bezonas aliron al la pensadmondo de tiu “bizarulo”. Ĉu ekzistus por tiu celo pli bona fonto ol la diverseco de esperantaj kaj priesperantaj publikigaĵoj, eĉ se multaj el tiuj ĉi provenas de aliaj landoj kaj mondpartoj? Oni ne forgesu: EHC estas studbiblioteko, scienca biblioteko. Tial ekzemple ĝi sisteme kolektas kaj konservas eĉ specimenojn el la kutimaj senpagaj reklamogazetoj (bildo 3). Efektive, estontece oni bezonos la plej aŭtentikajn fontojn pri la nutraĵo, la vivmaniero, la opinioj kaj interesoj de la flandraj antaŭuloj ...

Pri publikigaĵoj, EHC iom similas la “Infero”-n de Dante. La enirantoj ne eniras sen tre bona kialo. Sed la enirintoj neniam estos elirantoj. Dante ankaŭ priskribis la “Paradizo”-n. Ĉu ĉi tiu ĉapitro de la “Dia Komedio” estus pli taŭga kiel kompara resumo? *Omnis comparatio claudicat.*

Cyreen Knockaert

LINGVO

ARTIKELN OVER TAAL UIT DE PERS

Duitsland wil af van spelalfabet met enkel “Germaanse namen” uit de nazitijd

De Duitse deelstaat Baden-Württemberg wil dat het hele land komaf maakt met het spelalfabet dat in 1934 werd ingevoerd door het naziregime. Toen werden alle verwijzingen naar Joodse namen vervangen door meer Germaans klinkende termen. De Joodse organisaties in Duitsland zijn tevreden over het resultaat, maar een federale instelling moet nog wel de goedkeuring geven. www.mallonge.net/327

Frans parlamentslid prijst Aya Nakamura in strijd tegen accentdiscriminatie

Het Franse parlement debatteerde deze week over accentdiscriminatie. Het gaat daarbij om bijvoorbeeld het verschijnsel dat sollicitanten met hoorbare accenten uit bepaalde regio's minder of helemaal geen kans maken te worden aangenomen. De LREM, de partij van president Emanuel Macron, stelt voor een wettelijk verbod op die vorm van discriminatie in te voeren. www.mallonge.net/318

Liefst geen Kelly of Britney? “Dan sturen we iemand anders”, zeggen 9 op de 10 uitzendkantoren Krijgen Kelly en Britney minder kansen dan Anne en Sarah? Uit een experiment in het VTM-programma ‘Ze zeggen dat’ blijkt van wel. Negen op de tien uitzendbureaus gingen probleemloos in op de vraag om geen kandidaten met een naam eindigend op een -y te sturen naar een event met stijlvolle hostessen. “Zulke namen zijn toch volks, hé”, klonk het bij een van hen. www.mallonge.net/314

Speculoos: is dat erfgoed?

30 oktober 2020: er gaat een schokgolf door Belgisch Twitterland als Lotus aankondigt dat het de naam speculoos vanaf volgend jaar inruilt voor het internationaal gebruikte Biscoff, een samensmelting van ‘biscuit’ en ‘coffee’. De verontwaardiging is groot: veel mensen noemen het een aanslag op hun culturele erfgoed en kondigen alvast aan dat ze nooit biscoff zouden kopen. www.mallonge.net/313

Meer artikelen kan je vinden op www.benelukso.eu

MALLONGE: NOVAJ ELDONOJ

UNESKO ELDONIS UNUAN LIBRON EN ESPERANTO

Danke al la kunlaboro de afablaj kaj helpemaj Unesko-oficistoj kaj danke al esperantistoj el sep landoj, la paralela Esperanto-ĉina versio de la Unesko-libro “De ideoj al agoj: 70 jaroj de Unesko” estas oficiale eldonita de Unesko kun UEA julie, antaŭ la VK-2020. En tio partoprenis precipe la Esperanta tradukisto kaj antaŭa vicredaktoro de Unesko-Kuriero en Esperanto, Andrej Peĉjenkin, la iniciatinto kaj ĉefredaktoro Trezoro, vicredaktoro François Lo Jacomo, la reviziintoj (Rob Moerbeek, Michela Lipari kaj Wang Fang) kaj la ĉinlingva traduka kaj revizia teamo de Trezoro. La eldonaĵo, kun Unesko-ISBN 978-92-3-000112-4 kaj UEA-ISBN 978-92-9-017138-6, aperis en formato 220x210 mm, kun 230 koloraj paĝoj kaj abundaj bildoj en kuproplata papero kaj malmola kovrilo.

El Festivala Kuriero n-ro 9

APERIS NOVA ELDONO DE LA FAMA VERKO 'MANLIBRO PRI ESPERANTO-INSTRUADO'

Por bone kaj efike instrui nian lingvon, nia movado bezonas trejnatajn instruistojn, tiajn, kiuj havas pedagogiajn kaj metodologiajn konojn kaj spertojn, informojn pri modernaj metodoj, kiuj konas la plej modernajn lernilojn kaj helpilojn kaj kapablas organizi sian laboron, ĉu ene de la movado, ĉu responde al la postuloj de instituciaj kadroj. Pro la fakto, ke ne facilas organizi ĉie ĉeestajn trejnadojn, multaj el niaj instruantoj bezonas almenaŭ faklibron kaj subtenon. La nova Manlibro plenumas kaj tiujn taskojn kaj disponigas materialojn ankaŭ por trejnadoj. La libro entenas 176 artikolojn de 12 aŭtoroj. La tri ĉefaj kontribuintoj estas: Katalin Kováts, Stefan MacGill kaj Birke Dockhorn. La redaktadon kaj unuecigon realigis Katalin Kováts, profesia lingvopedagogo.

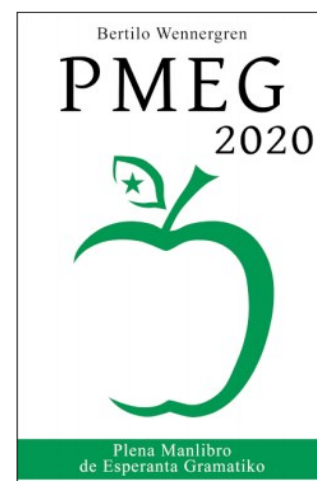
Pliaj informoj: <https://manlibro.ikso.net>

PMEG 2020 – LA VERKO PRI LA ESPERANTO-GRAMATIKO

La Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko (PMEG) estas verko por ordinaraj esperantistoj, kiuj volas detale studi la gramatikon, vortfaradon, skribon kaj elparolon de la Internacia Lingvo. PMEG estas unuavice praktika lernilo, ne teoria verko por lingvistoj. Ĝi provas klarigi la lingvon en facila maniero – kaj la plej bazajn aferojn, kaj tre specialajn detalojn. Ĝi uzas por helpi al la klarigoj abundon da ekzemploj, inter kiuj estas multege da ekzemploj el la Fundamento kaj la verkaro de Zamenhof.

PMEG traktas kaj modernan kaj klasikan lingvouzon. Esence PMEG estas konservema verko, kiu multloke defendas la Fundamentan kaj Zamenhofan lingvaĵon kontraŭ diversaj reformemaj ideoj kaj uzoj, sed ĝi ankaŭ prezentas modernajn uzojn kaj evoluojn, eĉ tiajn, kiujn iuj eble opinias tro drastaj.

Pliaj informoj: <https://pmeg.ikso.net>

Totaal pagina 1

Abonnementen:

p	Horizontaal (gratis voor leden)	☐ rete ☐ papere	25,00 EUR / 30,00 EUR EUR
m	Monato		59,00 EUR EUR
em	Ret.Monato Ascii/Unicode/PDF/ePub		35,40 EUR EUR
a	Agenda La Jarox	6,90 EUR EUR
e	Esperanto		45,00 EUR EUR
ja	Juna Amiko	☐ rete ☐ papere	11,00 EUR / 18,00 EUR EUR
kk	La Kancerkliniko		27,50 EUR EUR
k	Kontakto		29,00 EUR EUR
lf	Literatura Foiro (6 foje jare)		15,00 EUR EUR
oe	La Ondo	☐ pdf ☐ ePub	24,00 EUR EUR
h	Heroldo de Esperanto		 EUR

Esperantista Vegetarano / Naturista Vivo / Internacia Pedagogia Revuo / Espero Katolika / Ateo : zie Internationale lidmaatschapsbijdragen !

Boeken

paf	Paulus fondinto (T. Steele)		10,20 + 2,58 EUR EUR
kkis	Kvin kverkoj kaj la sekvo (C. Deslerck)		20,00 + 4,30 EUR EUR
muzm	Muzeo de milito (Magris)		35,00 + 4,00 EUR EUR
konep	Konflikto de la epokoj (E. De Kock)		33,00 + 6,00 EUR EUR
espri	Esprimaro (Desmet)		12,00 + 2,58 EUR EUR
fof3	Fotoalbumo fermigas (T. Steele)		7,00 + 1,72 EUR EUR
mufo	Muelilo de la fortuno (Slavici)		11,40 + 2,58 EUR EUR
mtea	Murdo en la teatro (Gates)		9,00 + 2,58 EUR EUR
sub	Ŝtona urbo (Anna Löwenstein)		24,00 + 4,00 EUR EUR
putin	Homoj de Putin (2a eldono) (Kalle Kniviilä)		15,00 + 4,00 EUR EUR
bbub	Brusela bubo		7,00 + 2,58 EUR EUR
dne	Dio ne havas eklezion (T. Steele)		11,40 + 2,58 EUR EUR
kamuf	Konvinka Kamufiĝo (T. Steele)		19,00 + 4,00 EUR EUR
grafo	Grafo de Monte Kristo (Dumas)		79,00 + 6,00 EUR EUR
vagl	Kiel vaglumoj (W. Eisschot)		10,00 + 1,72 EUR EUR
sagao	Sagao de Njal		18,00 + 4,00 EUR EUR
ipra	Informado praktike		15,00 + 2,58 EUR EUR
samo	Supla amo, Lenige liefde (de Coninck)		16,00 + 2,58 EUR EUR
lidip	Por ke la tagoj de la homaro (L. Zamenhof)		24,00 + 4,00 EUR EUR
marti	Morto de artisto (Anna Löwenstein)		20,00 + 6,00 EUR EUR
bivi	Bildo kaj vorto, ĉiela forto (Desmet) pdf		6,10 EUR EUR
eokul	Esperanto kaj Kulturo (Desmet) pdf epub mobi		6,00 EUR EUR
pslu	Proverboj sub lupeo (Desmet) pdf epub mobi		5,00 EUR EUR
srfl	Sangoruĝa flago (Steele) pdf epub mobi		8,50 EUR EUR
vludo	Vortarludoj (Desmet) pdf epub mobi		5,30 EUR EUR
vvv	Vortoj, vortaro kaj vortaristo pdf epub mobi		6,60 EUR EUR
avmo	Nekredebla aventuro de la misio Moresten (Coffinet) pdf epub mobi		8,00 EUR EUR
			TOTAAL EUR

**KORTING van 20% bij aankoop vanaf 3 boeken (mogen verschillende titels zijn).
Max. 6,00 € port in België.**

2 - BESTELFORMULIER

Totaal pagina 1 & 2

Cursussen en woordenboeken

pivi	Vasta Vortaro/PIV-ido Eo-Nld		59,00 + 6,00 EUR EUR
nedi	Nemave Edifi (por progresantoj)		20,00 + 2,58 EUR EUR
progm1	Woordenboek NL-Eo-NL (Luksa)		32,00 + 6,00 EUR EUR
progm	Woordenboek NL-Eo-NL		18,00 + 4,30 EUR EUR
abgc	ABC-Gramatiko de Esperanto		29,75 + 4,30 EUR EUR
amem	Gramatika ABC Mempraktikilo (oefenboek)		17,11 + 4,30 EUR EUR
progz	Zakwoordenboekje		3,00 + 1,72 EUR EUR
leks1	Leksikaj ekskursoj dua volumo		14,00 + 2,58 EUR EUR
leks2	Leksikaj ekskursoj tria volumo		15,00 + 2,58 EUR EUR
fesp	Fundamento de Eo, nederlanda		10,00 + 2,58 EUR EUR
unua	Unua libro		5,00 + 2,58 EUR EUR
progl	Leerboek Programita Esperanto		5,20 + 4,30 EUR EUR

Internationale lidmaatschapsbijdragen:

jl	lid UEA met toegang tot jaarboek		44,00 EUR EUR
	☐ 11-19 j. ☐ 22-25 j.		11,00 EUR / 22,00 EUR EUR
jl + e	lid UEA met Esperanto-revuo en toegang tot jaarboek		74,00 EUR EUR
z	Societo Zamenhof		+ 148,00 EUR EUR
ipr	ILEI + Internacia Pedagogia Revuo		 EUR
	☐ rete ☐ papere		11,00 EUR / 22,00 EUR EUR
eiprj	ILEI + Internacia Pedagogia Revuo kaj Juna Amiko		 EUR
	☐ rete ☐ papere		22,00 EUR / 34,00 EUR EUR
nu	INOE + Naturista vivo		15,00 EUR EUR
tv	TEVA + Esperantista vegetarano		 EUR
	☐ rete ☐ papere		10,00 EUR / 21,00 EUR EUR
at	ATEO + Ateista Organizo		10,00 EUR EUR
	☐ rete ☐ papere		 EUR
ek	IKUE + Espero Katolika		20,00 EUR / 30,00 EUR EUR
	☐ rete ☐ papere		 EUR
			TOTAAL EUR

Ik betaal

- Ik betaal het totaal op één van de volgende rekeningen van de Vlaamse Esperantobond vzw: IBAN BE66 0000 2653 3843 BIC BPOTBEB1, IBAN BE31 4025 5105 3155 BIC KREDBEBB, en zend dit formulier aan de Vlaamse Esperantobond vzw, Lange Beeldkensstraat 169, 2060 Antwerpen.

- Ik betaal het totaal aan mijn Esperantogroep (zie blz. 1) en zend dit formulier ook aan hen.
- Ik heb een tegoed op mijn rekening bij FEL, gelieve mijn rekening te debiteren.

Noten:

1. Een lid van de Vlaamse Esperantobond vzw is automatisch ook gewoon lid van de dichtsbijzinde plaatselijke Esperantogroep. Wenst u lid te zijn van een andere groep, plaats dan een kruisje in het vierkantje achter de naam van die groep.
2. Leden en steunende leden van de Vlaamse Esperantobond vzw (FEL) krijgen een gratis abonnement op het tijdschrift Horizontaal. Leden krijgen op aanvraag de Membromarkfolio van UEA, dat recht geeft op het gebruik van de Delegita Reto in het Jaarboek van UEA. Deze lidmaatschapszegels kunnen worden aangevraagd via de plaatselijke groepen of rechtstreeks bij het bondssecretariaat.
3. Bij een familiaal lidmaatschap is iedere 2de en volgende persoon die op hetzelfde adres woont, lid. Er wordt slechts één tijdschrift per adres verzonden.
4. Jongeren tot en met 29 jaar worden automatisch lid van de Vlaamse Esperantojeugd (FLEJA).
5. **Giften** van 40,00 EUR of meer aan de Vlaamse Esperantobond vzw komen in aanmerking voor belastingvermindering in **2020**. In voorkomend geval worden de attesten verstuurd in het begin van het kalenderjaar dat volgt op de schenking. *Schenkingen rechtstreeks aan een plaatselijke groep komen NIET in aanmerking voor belastingaf trek.*

BESTELFORMULIER - 3

MONDA ARKIVEJO DE LA ESPERANTO-HEREDAĴO (DUA PARTO)

En la dua pasintjara numero de Horizon-taal aperis anonco kaj alvoko pri Monda Arkivejo de la Esperanto-Heredaĵo. Alvenis al mi kelkaj kuraĝigoj, sed neniŭ (= nul') sinpropono, kvankam la demando estis klara: ĉu vi vidas ian rolon por vi en ĝi, aŭ eĉ nur dubas pri rolo, tiam bv. kontakti min.

Ĉu do vere mi konkludu ke la aktivula mondo en Flandrio elĉerpiĝis aŭ eĉ jam formortis? Ĉu do vere neniŭ interesiĝas pri la esperanta heredaĵo? Aŭ ĉu ni simple ĉiuj pensas: nu, aliaj tion faros... eble... Nu, aliaj flandroj ne faros, tio nun iĝis klara.

La kvar kondiĉoj por tia arkivejo plu restas la jenaj: (1) daŭra jura strukturo sendependa de persono, (2) loko por ĉion stoki, (3) homoj kiuj administras, konservas kaj evoluigas la tuton kaj fine (4) la mono necesa por ebligi la unuajn tri kondiĉojn.

La tria el la kvar kondiĉoj en Flandrio evidentiĝas neebla: mankas ĉi tie volontuloj. Pro tio la konkludo iĝis neevitebla: Flandrio/Belgio perdas la eblecon krei la plej grandan Esperanto-arkivon en la mondo. Ĝi iros al eksterlando. Tial la ĉi-tie planita domo por ĝin konservi ne realiĝos (almenaŭ ne por tiu celo).

La nura kialo de tiu perdo estas la manko de nur kelkaj volontuloj! Kelkaj homoj kiuj volonte spertiĝus pri la verkaro en kaj pri Esperanto, kiuj malkovrus presitajn trezorojn, kiuj pretas kontakti aliajn bibliotekojn kaj

arkivojn pro interŝanĝi kaj tiel pliriĉigi kaj evoluigi la arkivon, kiuj emas skani malnovajn verkojn.

Ne dubu, konkretaj traktadoj kun eksterlando okazas, eĉ jam konkrete liveris rezulton. La asocio IEA (Internacia Esperanto-Arkivo) estas fondita en la 20-a de novembro, ĝia retejo ekzistas (arkivo.eu), sufiĉe granda ejo estas aĉetita en Slovaka urbeto, la volontuloj tie haveblas, la translokiĝo de la pli ol 20 000 eroj (plus pli ol 10 000 duoblaĵoj) baldaŭ komenciĝos.

Mankas nur mono, multa mono. Ĉu eble tiu jes troveblos en Flandrio? Ĉu vi kunfondos la arkivon aŭ almenaŭ iĝos ĝia Amiko? Klarigojn vi trovos ĉe arkivo.eu!

Marc Vanden Bempt (marc@esperanto.be)

P.S.: Jen nobla celo por la centoj da eŭroj kiujn vi ĉiumonate ŝparis pro la neeblo iri al restoracio en la pasintaj monatoj ;-)

Dum la virtuala Zamenhoffesto, Marc prezentis novan asocion: Internacia Esperanto-Arkivo. La asocio celas kolekti, arkivi, protekti, administri kaj fari alireblaj librojn, revuojn kaj aliajn dokumentojn en kaj pri Esperanto kaj planitaj lingvoj, en sia originala formo. Tiu ĉi arkivo celas konservadon kiel heredaĵo, por nelimigita tempodaŭro. La filmeton vi povas respekti en Jutubo je la adreso www.mallonge.net/iea.

Informojn pri la asocio vi trovos en la provizora retejo www.iespa.eu, la definitiva retejo estos www.arkivo.eu

EDDY RAATS

(Kapellen 17.11.1936 – Edegem 12.12.2020)

Eddy Raats studis publikajn rilatojn en la antverpena altlernejo kaj lernis Esperanton en 1989. Eddy estis tre aktiva en la antverpena, flandra kaj tutmonda movadoj. En FEL li estis estrarano fine de la 20a jarcento kaj tie li zorgis i.a. pri ekstera informado.

Li estis krome tre aktiva en Monda Asembleo Socia (MAS), kie li kungvidis la libroservon. Ĉe MAS estis eldonitaj liaj libroj *Rakontetoj*, *Pasio*, *Defio kaj Amikeco (Ilustrita rakonto de la spertoj de montgrimpisto)*, *Post la pluvo, pluvego (Travivaĵoj de junulo)* kaj la duparta verko *La vivo de orkestromuzikisto - La arĉinstrumentoj*. Fortan eĥon trovis lia *La longa vojaĝo - Travivaĵoj de etulo*, kun liaj rememoroj el lia malfacila junaĝo. Liaj libroj haveblas en la Retbutiko de FEL (www.retbutiko.be/rovu/Raats).

Unu el liaj multaj hobiaj estis skiado kaj li estis aktiva ski-instruisto.

En la lastaj monatoj de sia vivo li verkis la (ankoraŭ ne aperintan) aŭtobiografion “*La fenestro*”. Ĝia dorsoteksto estas: “Kiam la aŭtoro vekiĝas en hospitalo kaj rigardas tra la fenestro, la panoramo elvokas multajn rememorojn, kiujn li verve priskribas en tiu ĉi libro.”

Kortuŝe estis la fakto, ke unu semajnon antaŭ sia forpaso li mem adiaŭis de siaj amikoj-esperantistoj en la (virtuala) kunveno de la antverpena kaj londona Esperanto-grupoj.

Al lia edzino Jeannine, liaj infanoj kaj genepoj, ni forte kaj ĉirkaŭbrakume kondolencas.

Paul Peeraerts

HUGO DOSSCHE

(Waarschoot 19.10.1932 – Erpe 14.11.2020)

Mortis Hugo Dossche el Alsto. Tio ĉagrenas min, kaj igas min konscii pri miaj homaj mankoj. Malgraŭ multaj jaroj da kontaktoj mi scias treege malmulton pri li. Mi spertis nur ke li estas tre inteligenta, simpatia, tre afabla, agrabla, tre laborema kaj helpema kaj eksterordinare sociema. Fakte ni tro ofte vivas kaj renkontiĝas apudece. (Mi, kiel multaj homoj, bedaŭras ke ... tiom da aferoj mi ne demandis al miaj gepatroj! Pri miaj geavoj mi scias absolute nenion!)

Hugo naskiĝis en Waarschoot, en 1932. Al Esperanto li venis danke al onklino, pionira Esperantistino, el Alsto. Ŝian nomon mi ne memoras, sed ĉirkaŭ 1980 ŝi estis deligitino en Alsto. Li estis unu el la homoj kiuj ĉiam, ne per vortoj sed per agoj, estis preta etendi helpan manon, kaj eĉ, kiel li faris dum multaj jaroj en la Esperanto-Centro en Antverpeno, oferi multajn horojn kaj tagojn al efektiva laborado. Li, antaŭ multaj jaroj, helpis min per provlegado de tio kio fariĝis PIV-ido. Kaj mi eĉ ne menciis tion! Dankon, Hugo, kaj pardonu min. Li estis entuziasma proverbo-amanto.

Mi konas la familion, edzinon, du filojn kaj filinon. Sincere mi kondolencas ilin...

Petro Desmet'

VIVO DE ZAMENHOF

VERKISTO – ĉapitro 10

AUTEUR – hoofdstuk 10

Tiu sama gusto je vivo kaj flekseblo troviĝas ankaŭ en la stilo Zamenhofa. Li ne estis ĥemiisto, astronomo, matematikisto, aŭ eĉ nur lingvisto, teorie diskutanta ĉe komitato. Li estis verkisto. De l' frua infaneco li montriĝis jam poeta. Arto lia estis la uzado de la vortoj. Harmonio kaj muzika sento ĝenerala lin inspiris por la lingvo kaj la stilo. Li hontis pri Esperanto ĝis tiam, kiam ĝi fluis tute dolĉe. Li ĝin eldonis nur tiam, kiam li sukcesis libere verki poemojn en la lingvo. Kiam ĝi aperis, la fundamenta materialo estis malpli la gramatiko, ol la tekstoj kaj la stilo. La dek ses reguloj fakte nur tiriĝis el la lingvo jam uzata kaj provata dum longjaroj. Kiel ame li enblovis ĝian vivon kaj spiriton, tion oni povas ekkompreni per frazo lia: "Konfidi al komitato krei lingvon, estus tiel sensece, kiel ekzemple konfidi al komitato verki bonan poemon". [1]

Iam Dante formis kvazaŭ propran lingvon el diversaj dialektoj de l' italaj regnoj. Iom simile Zamenhof eliris la komunan elementon el dialektoj hindo-eŭropo-amerikaj por esprimi grandan penson pri frateco homa. La laboro kaj altiĝo estis ja pli grandaj. Tial ni ne miru, ke plejparto de l' genio elspeziĝis en la lingvo mem. Restis malpli multe por senmortaj bildoj aŭ impresaj kantoj. Lia propra verkaro estas malvasta, simpla, senpretenda. Tamen ĝi esprimas forte la sopiron de l' homaro. Tamen ĝi inspiris milojn.

Kelkaj prozaĵoj. Kelkaj poemoj, potencaj per sincero. Himnoj en la nomo de multaro. Paroladoj legitaj en kongresoj. Psalmoj de l' estonteco.

Aliaj homoj venos pli malfrue. Ili famigos Esperanton per verkoj jam pli riĉaj. Por ili ĉio estos preta. Tiel li esperis. Ankaŭ pri tio li montris sin humila. Li pasigis longan tempon tradukante ĉefmajstrojn el diversaj landoj.

Jam Goethe parolis pri mondliteraturo. Zamenhof deziris, ke homara lingvo valorigu tiun trezoron por ĉiuj popoloj.

Tial li, vesperon post vespero, nokton post nokto, laboradis sub la lampo pacience kaj fidele, por vivi en Esperanto "Hamlet" de Shakespeare, "Ifigenio" de Goethe, "Dandin" de Molière, "La Rabistoj" de Schiller, "La Revizoro" de Gogol. Lia bonega scio de l' hebrea lingvo lin ebligis majstre zorgi pri la Biblio. Lia Malnova Testamento belege superas la tradukojn en naciaj lingvoj. Per lia plumo ĝi refariĝis mirinda poemaro, kun ritmo de paroloj je ritmo de homvivoj sub okulo dia:

"Vantaĵo de vantaĵoj, diris la Predikanto, vantaĵo de vantaĵoj, ĉio estas vantaĵo. Kian profiton havas la homo de ĉiuj siaj laboroj, kiujn li laboras sub la suno? Generacio foriras kaj generacio venas, kaj la tero restas eterne. Leviĝas la suno kaj subiras la suno, kaj al sia loko ĝi rapidas, kaj tie ĝi leviĝas.

Diezelfde hang naar leven en flexibiliteit in de taal vind je ook terug in Zamenhofs stijl. Hij was geen chemicus, astronoom, wiskundige, zelfs geen taalkundige die theoretische discussies voerde in een comité. Hij was een auteur. Al in zijn vroege kindertijd toonde hij zich een poëet. Zijn kunst was het gebruik van woorden. Harmonie en een algemeen muzikaal gevoel waren de inspiratie voor zijn taal en stijl. Hij schaamde zich voor Esperanto zolang het niet geheel vloeiend klonk. Hij bracht de taal pas in de openbaarheid nadat hij erin geslaagd was om vrijelijk gedichten te schrijven in de taal. Toen de taal uitkwam, was het basismateriaal niet zozeer de grammatica dan wel de teksten en de stijl. De zestien regels werden eigenlijk geëxtraheerd uit de jarenlang gebruikte en uitgetroefde taal. Hoe liefdevol hij ze leven en geest inblies, kan men afleiden uit zijn zin: "De creatie van een taal toevertrouwen aan een comité, zou even zinloos zijn als vragen aan een comité om een goed gedicht te schrijven". [1]

Ooit maakte Dante een als het ware eigen taal uit diverse dialecten van de Italiaanse staten. Ooit gebruikte Zamenhof op een gelijkaardige manier gemeenschappelijke elementen uit Indo-Europees-Amerikaanse dialecten om een grote gedachte over menselijke broederschap uit te drukken. Het werk aan en de verhevenheid van deze taal waren zelfs groter. We moeten dan ook niet verwonderd zijn dat het grootste deel van zijn genie werd besteed aan de taal zelf. Minder tijd bleef er over voor tijdloze beelden of indrukwekkende liederen. Zijn eigen werk is beperkt, eenvoudig en zonder pretentie. Desondanks drukt het sterk het verlangen van de mensheid uit. Desondanks inspireerde het duizenden mensen.

Enkele prozastukken. Enkele gedichten, krachtig door hun eerlijkheid. Hymnes in naam van de massa. Toespraken tijdens congressen. Psalmen over de toekomst.

Andere mensen zouden nadien komen. Zij zullen Esperanto beroemd maken door dan al rijker werk. Als zij beginnen, zal alles er zijn. Zo hoopte hij het. Ook op dat vlak toonde hij zich bescheiden. Hij spendeerde veel tijd aan de vertaling van meesterwerken uit allerlei landen.

Goethe had het al over wereldliteratuur. Zamenhof verlangde dat een taal van de mensheid die schat toegankelijk zou maken voor alle volkeren.

Om die reden was hij avond na avond, nachtenlang, geduldig en getrouw bezig onder de schemerlamp met het tot leven brengen in het Esperanto van diverse werken: "Hamlet" van Shakespeare, "Iphigenie auf Tauris" van Goethe, "George Dandin" van Molière, "Die Räuber" van Schiller en "De revisor" van Gogol. Zijn uitstekende kennis van het Hebreeuws liet hem toe om de Bijbel meesterlijk te vertalen. Zijn Nieuw Testament overtreft mooi de vertalingen in andere

Irás al sudo kaj reiras al nordo, turniĝas, turniĝas en sia irado la vento, kaj al siaj rondoj revenas la vento. Estas tempo por naski, kaj tempo por morti. Estas tempo por plori, kaj tempo por ridi; estas tempo por ĝemi, kaj tempo por salti. Estas tempo por silenti, kaj tempo por paroli. Estas tempo por ami, kaj tempo por malami; estas tempo por milito, kaj tempo por paco. Kian profiton havas faranto de tio, kion li laboras?" [2]

Ne nur senco, sed muziko, ne nur belsono, sed vivo. La vivo, la impresado de l' momento, la vigleco, la forta bato de l' esprimo; tio saltis, kuris, kaj rekantis en la stilo Zamenhofa.

Ho kial ne fandiĝas homa korpo Ne disflugiĝas kiel polv' en vento!

Tiel ekkrias Hamlet pro indigno kaj honto pri la konduto de l' patrino. Sed jen aperas la fantomo patra:

Spirito sankta aŭ demon' terura,

Ĉu el ĉielo aŭ el la infero

Respondu. Diru al mi, kial

Sin levis el la tombo viaj ostoj.

Kaj la ĉerkujo, kien mi trankvile

Vin metis, kial ĝi malfermis nun

La pezan sian buŝon de marmoro,

Por vin eljeti?

Nenio pli simpla ol tiu lingvo. Nenio tamen pli viva kaj pli riĉa per uzado de l' interna forto disvolviĝa. Post multjaraj tiuj tradukaĵoj restas ankoraŭ modeloj de lingvo ĉarma, juna, vivipova. Preskaŭ ĉiuj literaturoj en Eŭropo centra komenciĝis per traduko de l' Biblio. Tiu de Ulfilas restas sola dokumento pri la Gota lingvo. Tiu de Luther signis epokon por la germana. Sur Slovaka flanko de l' Karpatoj, pastroj skribis fiksis la naciĝon per Evangelio. Prave Zamenhof deziris postlasi tiun tekston kaj diversajn verkojn de ĉefmajstroj, kiel parton ja necesan de komenca fundamento.

De lia prozo originala mi jam citis multajn erojn. Tra ĝi brulis tiu fajro kaŝita interne en lia modesta persono. Tie montriĝis vigla rezonado, forta volo kaj obstino por konvinki per komparoj kaj logiko. Aludante la inspiron, la provadon, kaj la paciencan amon necesajn por ekfandi lingvon, Zamenhof ekzemple skribis:

“Al homo, kiu ne konas la esencon de muziko, ŝajnas, ke nenio estas pli facila, ol ludi fortepianon -- oni ja bezonas nur ekfrapi unu klavon kaj estos ricevita tono, vi ekfrapos alian klavon kaj vi ricevos alian tonon, vi frapados en la daŭro de tuta horo diversajn klavojn, kaj vi ricevos tutan komponaĵon -- ŝajnas, ke nenio estas pli facila. Sed kiam li komencas ludi sian improvizitan komponaĵon, ĉiuj kun ridego diskuras, kaj eĉ li mem, aŭdante la ricevatajn de li sovaĝajn sonojn, baldaŭ komencas komprenetadi, ke la afero iel estas ne glata, ke muziko ne konsistas en sola frapado de klavoj. Tiu heroo, kiu kun tia memfida mieno sidiĝis antaŭ la fortepiano, fanfaronante ke li ludos pli bone ol ĉiuj, kun honto forkuras

etnische talen. Door zijn hand werd de Bijbel een wonderlijk dichtwerk, met een spreekritme als dat van menselijke wezens onder het oog van God:

“Ijdelheid der ijdelheden, zei de Prediker, ijdelheid der ijdelheden, alles is ijdelheid. Welk voordeel heeft de mens van al het werk dat hij verricht onder de zon? Een generatie verdwijnt en een generatie komt, en de aarde blijft eeuwig bestaan. De zon gaat op en gaat onder. Ze haast zich naar haar plaats, en daar komt ze weer op. Richting zuiden en opnieuw richting noorden, draait, draait de wind en weer keert hij terug naar zijn thuis. Er is een tijd om te baren, en een tijd om te sterven. Er is een tijd om te wenen, en een tijd om te lachen; er is een tijd om te zuchten, en een tijd om te springen. Er is een tijd om te zwijgen, en een tijd om te spreken. Er is een tijd om lief te hebben, en een tijd om te haten; er is een tijd voor oorlog, en een tijd voor vrede. Welk voordeel heeft een uitvoerder van het werk dat hij verricht?” [2]

Niet enkel betekenis maar ook muziek, niet enkel welluidendheid maar ook leven. Het leven, de indruk van het moment, de levendigheid, de treffende zeggingskracht: dat alles sprong, rende en zong in de stijl van Zamenhof.

O waarom smelt het menselijk lichaam niet weg, verstuipt het niet als stof in de wind!

Zo roept Hamlet uit, verontwaardigd en beschaamd over het gedrag van zijn moeder. Maar daar verschijnt de geest van zijn vader:

Heilige geest of verschrikkelijke demon

Uit de hemel of uit de hel

Antwoord. Zeg mij waarom

Jouw gebeente opstond uit het graf.

En de grafput, waarin ik je voorzichtig had neergelegd,

Waarom heeft die zijn marmeren mond weer geopend

Om jou uit te braken?

Taal kan niet eenvoudiger zijn. Niets echter bevat meer leven en is rijker door de innerlijke kracht die eruit spreekt. Vele jaren later staan deze vertaalde stukken nog altijd model voor bekoorlijke, jonge en levenskrachtige taal. Nagenoeg alle literatuur in Centraal-Europa begint met een vertaling van de Bijbel. De vertaling van Ulfilas is het enige bewaarde document in de Gotische taal. De vertaling van Luther luidde het begin in van het Duits. Aan de Slovaakse kant van de Karpaten legden priesters de nationale taal vast in schrift aan de hand van het Evangelie. Terecht wou Zamenhof deze tekst en allerlei werken van meesterschrijvers nalaten als een essentieel onderdeel van het initiële fundament.

Uit zijn origineel proza heb ik al vele stukken geciteerd. Doorheen dat proza brandde dit vuur, verborgen in zijn bescheiden persoon. Daarin kwam een levendig denken, een sterke wil en een koppigheid tot uiting om te overtuigen door vergelijkingen en logica. Zinspelend op de inspiratie, het vele uitproberen en de geduldige liefde die nodig zijn om een taal

kaj jam plu ne montras sin antaŭ la publiko.” [3]

La frazoj Zamenhofaj estas ofte longaj. Verkistoj pli modernaj havas malan guston. Sed la rakonto fluas vive kaj rapide. Forto sentiĝas. Ĉe li, la ripetoj ŝajnas ne sistemaj. Ili pezas, kiel fruktoj de l' fervoro. Gente kutima je batoj kaj atakoj, li ŝirmis sin per argumentoj, kaj rebatis kontraŭdirojn jam antaŭe. Sed ĉiam ideo kontraŭ ideo, klarigo kontraŭ antaŭjuĝo, neniam homo kontraŭ homo. Tamen, eĉ tia nepersona batalemo en skribado lin timigis. Ĝi ofendis lian noblan amemon kaj ŝajnis al li malhumila. Sur korektita manuskripto de “Homaranismo”, postmorte trovita, mi rimarkis krajone skribitan de lia mano tiun ĉi noton memorigan al si mem: “Eviti ĉion agresivan!”

De tempo al tempo, sed neniam intence, vualo pruvema subite disktrakis kaj koro elsaltis nude. Animo pura, pardonema. Naturo sentema, delikata:

“Vi staras nun antaŭ miaj okuloj, mia kara Litovujo, mia malfeliĉa patrujo” [4]

Doloro, sed fido, kaj espero super ĉio. Denove la profeta voĉo:

“Longe daŭros ankoraŭ malluma nokto sur la tero, sed ne eterne ĝi daŭros. Venos iam la tempo, kiam la homoj ĉesos esti lupoj unuj kontraŭ aliaj. . . . Kune kaj interkonsente ili celados ĉiuj al unu vero, al unu feliĉo.” [4]

En la poemoj Zamenhofaj tiam nur koro vokas. Al kuraĝo, al obstino, al pacienco. La bildoj estas simplaj, mallongaj, la ritmo iom unutona, sed impresa:

Eĉ guto malgranda, konstante frapante, traboras la monton granitan. [5]

Antaŭ l' apero de l' “Unua Libro”, li verkis pri doloro kaj sopiro siaj: “Mia Penso”, “Ho mia Kor!” Poste, lia penso jam fandiĝis en la rondo kunigita per lia lingvo “sub la sankta signo de l' espero”. Per tiu lasta vorto li ja nomis la himnon de la “diligenta kolegaro”. Ne nur li mem, sed miloj da homoj aŭdiĝas per “La Espero”, nun fama tra la tuta mondo:

Ne al glavo sangon soifanta

Ĝi la homan tiras familion:

Al la mond' eterne militanta

Ĝi promesas sanktan harmonion.

te creëren, schreef Zamenhof bijvoorbeeld:

“Voor een mens, die de essentie van muziek niet snapt, lijkt het misschien alsof niets makkelijker is dan klavecimbel spelen – je moet maar een toets aanslaan en je krijgt een toon, je slaat een andere toets aan en je krijgt een andere toon, je slaat een uur lang allerlei toetsen aan en je krijgt een compositie – het lijkt alsof niets gemakkelijker is. Maar als hij zijn geïmproviseerde compositie begint te spelen, loopt iedereen lachend weg, en zelfs hij ziet snel in, als hij die woeste klanken hoort, dat de zaak niet zo mooi klinkt, dat muziek meer is dan wat toetsen aanslaan. Die held die met zo'n zelfverzekerde blik voor de klavecimbel ging zitten, pochend dat hij beter speelt dan iedereen, loopt nu beschaamd weg en vertoont zich niet meer voor het publiek.” [3]

Zamenhofs zinnen waren dikwijls lang. Moderne auteurs hebben een andere smaak. Maar het verhaal vloeit, levendig en snel. Je voelt de kracht. Bij hem lijken de herhalingen niet systematisch. Zij wegen, als vruchten van zijn passie. Als lid van een volk dat slagen en aanvallen gewoon is, schermde hij zich af met argumenten, en ontcrachtte hij al op voorhand tegenargumenten. Maar altijd ging het om ideeën tegenover ideeën, verklaring tegen vooroordeel, nooit mens tegen mens. Maar zelfs voor dergelijke schriftelijke discussie was hij beducht. Het was een aanslag op zijn edele menslievendheid en het leek hem hoogmoedig. In een postuum teruggevonden, gecorrigeerd manuscript over het “homaranisme”, merkte ik deze handgeschreven opmerking op, bedoeld voor hemzelf: “Vermijd elke agressie!”

Van tijd tot tijd, maar nooit met opzet, piepte de pure emotie door de spleten in die laag bedachtzaamheid. Een pure, vergevensgezinde ziel. Een gevoelige, delicate natuur.

“Je staat nu voor mijn ogen, geliefd Litouwen, mijn ongelukkig vaderland.” [4]

Pijn, maar vertrouwen, en hoop boven alles. Opnieuw de profetische stem:

“Nog lang zal de donkere nacht over de aarde heersen, maar niet voor eeuwig. Ooit komt de tijd dat mensen stoppen met wolven te zijn voor elkaar ... Samen en eendrachtig zullen zij allen streven naar één waarheid, naar één geluk.” [4]

In de gedichten van Zamenhof weerklinkt slechts een hartenkreet. Om moed, om koppigheid, om geduld. De beelden zijn eenvoudig, kort. Het ritme wat eentonig, maar indrukwekkend:

Zelfs een kleine druppel, die blijft vallen, doorboort een berg van graniet [5]

Voorafgaand aan het verschijnen van de “Unua Libro”, schreef hij over pijn en verlangen met werken als: “Mia Penso”, “Ho mia Kor!”. Daarna gingen zijn gedachten op in de groep mensen verenigd door zijn taal “in het heilige teken van de hoop”. Dat was de naam die hij gaf aan de hymne van de “bedrijvige collega's”. Niet alleen hijzelf maar duizenden mensen lieten dat horen met het – nu wereldberoemde – “La Espero”:

Tiel Zamenhof fariĝis la popola poeto de fervora homareto. Ankaŭ tie li ŝatis forgesi tute sian personon kaj nur elvoĉi la internan penson de ĉiuj. Kuna sufero, kuna ĝojo; ĉia sento ĝenerala de l' frata rondo inter homoj esperemaj, ĉio plej alta aŭ profunda en komunaj spertoj, tio trovis ĉe li esprimon plej sinceran:

Se longa sekeco aŭ ventoj subitaj

Velkantajn foliojn deŝiras,

Ni dankas la venton, kaj repurigataj

Ni forton pli freŝan akiras.

Tiun ĉi kanton, "La Vojo", li verkis jam antaŭ la Bulonja kongreso. Same "Al la Fratoj" eĉ pli frue. Melankolie sonas ankoraŭ multaj versoj, sed kiel en Ŝopena marŝo, post malĝoja malrapido, jen subite blovas vigla muzikaĵo kuraĝe antaŭen:

Ne mortos jam nia bravega anaro,

Ĝin jam ne timigas la vento, nek staro.

Obstine ĝi paŝas, provita, hardita,

Al cel' unu fojon signita. [6]

Ĉe Zamenhof, en tiu korpo malforta de malalta viro, ŝvelis koro sentima kaj volo potenca. Vidu, kiel en ĉiu verkaĵo revenas la vortoj "celo" kaj "obstino". Laŭ arta vidpunkto pli ŝatinda estas miaguste la "Preĝo sub la verda standardo", [7] kaj eĉ multe pli la prozaĵoj mem legitaj en Bulonjo kaj Londono. Al ekstera leganto, iu ajn el tiu poemaro ŝajnas kredeble tro simpla, eĉ naiva. Same ankaŭ aperas ĉiuj restaĵoj el komenca literaturo en komuna lingvo de nacio naskiĝanta. Sed kiu komprenas la fortan senton de la homoj, kiuj amis kaj rekantis ilin, al tiu jam aperas ili sub interna lumo kiel tre valora trezoraĵo. Centjarojn poste, dikaj libroj publikigis por ilin laŭdi. Naiveco fariĝis ĉarmo, simpleco, arto la plej granda.

Tiel estos eble pri versaĵoj Zamenhofaj, ĉar ili esprimis unufoje, ne nur la fervoron de l' Esperantistoj, sed la senton de l' homaro vekiganta al konscio. Plenaj artistoj venos pli malfrue; sed benita jam estu tiu popola bardo, kiu, la unua, per orelo de genio, aŭdis en profunda koro de l' homaro la sopiron al hela lumo de frateco!

[1] "Esenco kaj estonteco de l' ideo de lingvo internacia", 1899.

[2] El "La Predikanto", ĉapitroj 1-2. Granda parto de tiuj tradukoj aperis en "La Revuo" (eldonita de Hachette en Parizo) al kiu Zamenhof kunlaboris tiel.

[3] "Esenco kaj estonteco", 1899 (Fundamenta Krestomatio).

[4] Parolado en Londona Guildhall, 1907.

[5] El "La Vojo".

[6] "La Vojo". Fundamenta Krestomatio, 1903.

[7] Citita en ĉapitro VI.

Niet naar een bloeddorstig zwaard

trekt het de mensenfamilie:

Aan de eeuwig strijd voerende wereld

Belooft het heilige harmonie.

Zo werd Zamenhof de populaire dichter van een passievolle groep mensen. Ook in die rol verkoos hij zijn eigen persoon te vergeten en alleen maar de innerlijke gedachten van iedereen te vertolken. Gemeenschappelijk lijden, gemeenschappelijke vreugde; elk soort gemeenschappelijk gevoel van de broedergroep van hoopvolle mensen, al het hoogste of diepste van de gemeenschappelijke ervaring vond bij hem de meest eerlijke expressie:

Als langdurige droogte en plots opstekende wind

Verwelkte bladeren afrukt,

Zijn wij de wind dankbaar, en gezuiverd

Doen wij nieuwe kracht op.

Dit lied, "La Vojo", schreef hij al voor het congres van Boulogne-sur-Mer. Hetzelfde geldt voor "Al la Fratoj", dat hij nog vroeger schreef. Vele verzen klinken nog melancholisch, maar zoals in een mars van Chopin, weerklinkt de muziek na een traag droevig stuk plots heldhaftig:

Ons moedige gild zal echt niet sterven,

Niet bevreesd voor wind of stilstand.

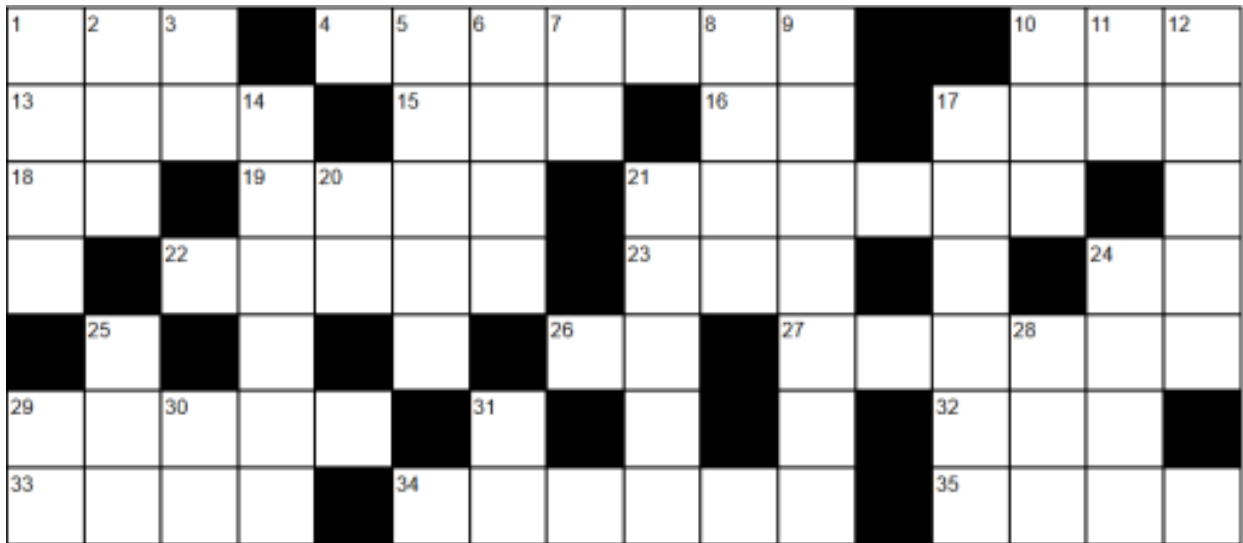
Vastberaden gaat het door, beproefd, gehard,

Richting het doel dat het zich ooit heeft gesteld [6]

Bij Zamenhof, in dat zwakke lichaam van die kleine man, bonsde een onbevangen hart en heerste een krachtige wil. Let erop hoe in al zijn geschriften de woorden "doel" en "vastberaden" terugkomen. Uit artistiek oogpunt is "Preĝo sub la verda standardo" [7] naar mijn smaak het meest verkiesbare en de prozastukken die hij zelf las in Boulogne en Londen nog meer. Voor een buitenstaander zal om het even welke gedachte uit zijn bundel te simpel, zelfs naïef, lijken. Zo is het met alle teksten uit de beginliteratuur in de gemeenschappelijke taal van een ontluikende natie. Maar aan degenen die het heftige gevoel vatten van mensen die van die teksten hielden en ze nazongen, openbaren ze zich als een zeer waardevolle schat. Eeuwen later zullen dikke boeken verschijnen om ze te prijzen. Naïviteit werd charme, eenvoud werd de hoogste kunst.

Zo zal het wellicht ook gaan met de verzen van Zamenhof, want voor de eerste keer drukken ze niet alleen de passie van de esperantisten uit, maar ook het gevoel van een mensheid die tot een bepaald bewustzijn komt. Echte kunstenaars zullen volgen; maar nu al moet die volksdichter geprezen worden die als eerste, met het oor van een genie, het verlangen naar het felle licht van de broederschap in het hart van de mensheid oppikte!

KRUCVORTENIGMO

Horizontale: 11. Esprimas retranskribiĝon, finon de timo...

<p>1. Malgranda.
4. La unua vorto, kiun oni diras okaze de renkontiĝo.
10. Brila astr?.
13. Agrabla por la vido.
15. En ĉi tiu momento.
16. Artikolo.
17. Precipe.
18. Vosto de aglo.
19. Malmola materio.
21. Celebras, honoras...
22. Donas malagrablan senton.
23. Ej?.
24. Element?.
26. La triono de ses.
27. Malmulte.
29. Ili povas agrable kompletigi manĝojn.
32. Ina persona nomo.
33. Ne viaj.
34. Voli.
35. Taksi la kulpon de iu.</p> | <p>12. Nedisputebla, en maniero ne evitebla.
14. Grupetoj.
17. Belaj, agrablaj...
20. Sufiks? por dividi.
21. Iri tra la aero.
24. Doma nivel?.
25. Profiti, ekhavi plezuron.
28. Malagrabla sent?.
29. La konsonantoj de kino.
30. La unua kaj la lasta literoj de kia.
31. Maljes.</p> |
|--|--|

Solve en la venonta numero.

Tabelo: Claude Labetaa – difinoj: Claude Labetaa kaj Magdalena Feifichov.

Vertikale:

1. Tia, ke oni povas fari.
2. Trinkajo.
3. Prepozicio montranta movon, rilaton...
5. Ne nur sed...
6. Uzos portempe.
7. Unuiĝintaj Nacioj.
8. Likvaĵo el olivo ekzemple.
9. Malkovri la mondon.
10. Kvar kaj du.

Solvej krucvorteniĝmo Horizontaal 304

1	U	2	N	U		3	K	4	U	Z	I	N	5	O
6	N	E		7	R	O	Z							V
8	I	N	9	S	T	R	U	10	I	11	S	T	O	
12	V	I	A			E		15	S	P				
14	E	O				15	S	16	I		17	E	18	A
	R		20	G		21	P	A	T	R	O	N		
22	S	23	A	L	M	O	J		24	T	R	O		
25	A	M	U			N		26	R	A	D			
27	L	E	A	28	N	D	R	O		29	O	30	K	
	A		31	S	C	I		32	B	O	N	E		

Online evenementen: Eventa Servo

Door de aanhoudende coronacrisis worden er momenteel nauwelijks fysieke Esperantobijeenkomsten gehouden. Maar esperantisten zijn creatief; de online initiatieven zijn niet te tellen. Veel organisatoren van dergelijke evenementen informeren hierover via de nieuwe website Eventa Servo. Neem zeker eens een kijkje!

WWW.EVENTASERVO.ORG

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo

Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen, tel. 03 234 34 00
info@fel.esperanto.be, www.esperanto.be

Belga Esperanto-Federacio (BEF): Kristin Tytgat, kristin.tytgat@skynet.be

ILEI-Belgio (Esperanto-leraars): Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, BE-8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.com

Verdaj Skoltoj

p/a Valère Doumont, Rue des Champs, 3 5060 Sambreville, tel.: 071 165 395 kaj 0485 517 552; info@verdajskoltoj.net - www.verdajskoltoj.net

Association pour l'Espéranto,

p/a Jean-Pol Sparenberg, Ruelle de Thuin 20, BE-6540 Lobbes, tel.: 0475 27 23 19, jpsparenberg@gmail.com

Esperantista Brusela Grupo vzw (EBG) sekretariejo: p/a Yves De Keyzer, Perkstraat 78, BE-1630 Linkebeek tel.: 0498 04 00 95; sekretario@esperantobruselo.org - www.esperantobruselo.org/nl
Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, BE-1640 Sint-Genesius-Rode

Esperanto Nederland, secretaris, Ineke Emmelkamp, Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, tel.: +31 (0)50 5718842
sekretario@esperanto-nederland.nl
www.esperanto-nederland.nl/groepen

Hoofdkantoor van de Esperanto Wereldvereniging/Centra Officejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: +31(0)104 361 044, uea@co.uea.org - www.uea.org

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Nicky Janssen
Ondervoorzitter: Ivo Vercaemmen
Secretaris: Marc Cuffez
Penningmeester: Kevin De Laet
Bestuursleden: Piet Glorieux, Paul Peeraerts, Johan Van Eenoo

Contactadressen in Vlaanderen

www.esperanto.be/groepen

ANTWERPEN

Esperanto-Antwerpen, p/a Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, esperanto-antwerpen@esperanto.be
La Verda Stelo: Ella Strug (voorzitter)

BRUGGE

Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, BE-8310 Brugge, tel.: 050 67 51 78, heidi.goes@gmail.com

GENT

La Progreso, Katja Lödör, Peter Benoîtlaan 117, BE-9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, gent@esperanto.be

KALMTHOUT

La Erikejo, Mireille Storms, Douglaslaan 14, BE-2950 Kapellen, tel.: 03 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com

KORTRIJK

La Konkordo, Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201, BE-8610 Kortemark, tel.: 051 62 39 28, pier.glorieux@gmail.com,
Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, BE-8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com

LEUVEN

Esperanto 3000, Ivo Schenkel, Karekietenlaan 14, BE-3010 Kessel-Lo tel.: 016 89 04 80 kaj 0486 39 28 02 ivo.schenkel@telenet.be

LIMBURG

Limburgse Esperantovereniging
Henri Schutters, Panhovenstraat 10, BE-3930 Peer, tel.: 011 63 55 92, henri.schutters@skynet.be

OOSTENDE

La Konko, Anne Brabant
Duinenstraat 74/0201 te 8400 OOSTENDE
tel.: 0498 22 70 21, anne.brabant@telenet.be

ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK

TIENEN

Esperanto Numismatiek Vereniging (ENA)
Info: Bert Boon., Merelhof 8, BE-3300 Tienen, tel. en fax: 0472 73 48 30 bert.boon@skynet.be

TURNHOUT

Maria Dom, Tuinbouwstraat 14, BE-2300 Turnhout, tel.: 014 41 72 92, de.groot-dom@telenet.be

www.esperanto.be/horizontaal

Giften vanaf 40,00 euro aan FEL komen in aanmerking voor belastingvermindering